

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

2019

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

Алтай хот
2019 он

Агуулга

ОРШИЛ

ТОВЧ ТАЙЛБАР, ТОДОРХОЙЛОЛТ

НЭГ. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

I.1 Мал аж ахуйн салбарын эдийн засагт эзлэх байр суурь

I.2 Мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт

I.3 Газар тариалангийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт

ХОЁР. 2018 ОНЫ МАЛ ТООЛЛОГЫН ҮР ДҮН

II. 1 Малтай өрх болон малчин өрх, малдчын тоо, ахуйн зарим үзүүлэлт

II.1.1 Малтай өрх, малчин өрхийн тоо

II.1.2 Малчдын тоо, насны бүлэг

II.1.3 Малчдын ахуйн зарим үзүүлэлт

II. 2. Малын тоо, түүний бүтэц, бүрэлдэхүүн

II.2.1 Малын тоо

II.2.2 Нийт сүргийн бүтэц

II.2.3 Иргэдийн хувийн малын тоо

II.2.4 Хээлтэгч мал

II.2.5 Төл бойжилт

II.2.6 Том малын зүй бусын хорогдол

II.2.7 Малын хээл хаялт, сувайралт

II.2.8 Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо

II.2.9 Малын хэрэглээний зарлага

II.2.10 Тэжээвэр амьтад

II.2.11 Малжуулалтын талаарх мэдээлэл

II.2.12 Худаг, усан сангийн тоо, усжуулалтын талаархи мэдээлэл

ГУРАВ. МАЛ СҮРГИЙН БЭЛЧЭЭРИЙН ДААЦ, ТЭЖЭЭЛИЙН НӨӨЦ

III. 1 Малын бэлчээрийн даац

III. 2 Тэжээлийн хүрэлцээ, хангамж

ДҮГНЭЛТ

ХАВСРАЛТУУД

Хянасан:

Статистикийн хэлтсийн дарга Д. Тунгалаг

Судалгааг боловсруулсан:

Хөдөө аж ахуй хариуцсан

мэргэжилтэн

Б. Тогтохбаяр

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

- Хүснэгт 1. Хураасан ургац, ургамлын төрлөөр, сумаар
- Хүснэгт 2. Газар тариалангийн үйлдвэрлэл
- Хүснэгт 3. Малтай өрх, малчин өрхийн тоо, сумаар
- Хүснэгт 4. Малтай өрх, малчин өрх, малчдын тоо
- Хүснэгт 5. Малчдын ахуй соёлын үзүүлэлт
- Хүснэгт 6. Малын тоо /мян, тол/
- Хүснэгт 7. Малын тоо, сумаар, төрлөөр, мянган толгойгоор, 2019 он
- Хүснэгт 8. Малын тоо, сумаар
- Хүснэгт 9. Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувь, төрлөөр
- Хүснэгт 10. Сүргийн насны ангилалын бүтэц, хувиар
- Хүснэгт 11. Сумдын мал сүргийн бүтэц, хонин толгойд шилжүүлсэн мянган толгойгоор
- Хүснэгт 12. Малтай өрхийн ам бүлийн тоо, тэдгээрийн малын тоо, 2000-2019 он, мянган толгойгоор
- Хүснэгт 13. Иргэдийн хувийн малын бүлэглэлт, 2015-2019 он
- Хүснэгт 14. Хээлтэгч малын тоо
- Хүснэгт 15. Төл бойжилт
- Хүснэгт 16. Том малын зүй бусын хорогдол
- Хүснэгт 17. Хээл хаясан болон сувайрсан эх малын тоо
- Хүснэгт 18. Нийт хээлтэгчид хээл хаяж, сувайрсан эх малын эзлэх хувь
- Хүснэгт 19. Хээлтүүлэгч малын тоо
- Хүснэгт 20. Нэг хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгч малын тоо
- Хүснэгт 21. Малын нийт хэрэглээний зарлага, мянган толгойгоор
- Хүснэгт 22. Оны эхний малд эзлэх хувь
- Хүснэгт 23. Хэрэглээний малын тоо, мянган толгойгоор
- Хүснэгт 24. Тэжээвэр амьтдын тоо
- Хүснэгт 25. Малжуулалтанд хамрагдсан өрхийн тоо, ам бүлийн тоо, малжуулалтаас авсан малын тоо, малжуулалтаар зарцуулсан хөрөнгө
- Хүснэгт 26. Шинээр гаргасан худгийн тайлан
- Хүснэгт 27. Засварласан худгийн тайлан
- Хүснэгт 28. Бэлчээрийн хүрэлцээ хангамж
- Хүснэгт 29. Бэлтгэсэн тэжээл, тн

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

- Зураг 1. ДНБ-д хөдөө аж ахуйн салбарын нэмэгдэл өртгийн эзлэх хувь
- Зураг 2. Малчин өрхийн тоо, нийт өрхөд малчин өрхийн эзлэх хувь, 2019 он
- Зураг 3. Малчдын насны бүтэц
- Зураг 4. Малчдын нийгэм, ахуйн нөхцлийг харуулах зарим үзүүлэлт
- Зураг 3. 200 хүртлэх малтай өрхийн тоо.
- Зураг 4. 1000-аас дээш малтай өрхийн тоо.
- Зураг 5. Малын тоо, мян.тол /1940-2019 он/
- Зураг 6. Малын тоо, мянган толгойгоор
- Зураг 7. Аймгийн нийт малд сумдын малын эзлэх хувь
- Зураг 8. Малын тоо, сумаар, 2019 он
- Зураг 9. Мал сүргийн бүтэц, хувиар, таван төрлөөр
- Зураг 10. 200 хүртэлх малтай өрхийн тоо, сумаар
- Зураг 11. 1000-аас дээш малтай өрхийн тоо, сумаар
- Зураг 12. Бойжуулсан төл, мянган толгойгоор
- Зураг 13. Том малын зүй бусын хорогдол, тоогоор
- Зураг 14. Малын хээл хаялт, сувайралт, мянган толгойгоор

ОРШИЛ

Дэлхийн олон улс орнуудын нэгэн адил манай улсын эдийн засгийн хөгжилд хөдөө аж ахуйн салбар нь ихээхэн чухал байр эзэлдэг салбарын нэг юм.

Хөдөө аж ахуйн салбарын үйл ажиллагаа нь бусад хүчин зүйлээс илүүтэйгээр байгаль цаг агаараас хамааралтай байх бөгөөд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн нь үндсэндээ хүн амын хүнсний хэрэглээ, боловсруулах үйлдвэрлэлийн болон үйлчилгээний салбарын түүхий эдийн хэрэглээг хангахад чиглэгдэж байдаг.

Энэ удаагийн танилцуулгад мал аж ахуй, газар тариалангийн салбарын 2019 оны төлөв байдлыг нэгтгэн тусгалаа.

Манай улсын үндсэн хуулинд мал сүргийг үндэсний баялаг мөн гэж томъёолж, мал тооллогыг улсын хэмжээнд жил бүр зохион байгуулж, үр дүнг нь макро түвшинд хийгддэг тооцоо, судалгаанд ашиглаж, салбарын талаар удирдлагын шийдвэр гаргах мэдээллийн гол эх үүсвэр болгон ашиглаж байна.

"Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2003 оны 224 дүгээр тогтоолын дагуу мал, тэжээвэр амьтад, тэжээлийн тооллогыг 2019 оны 12 сарын 7-ноос 17-ны өдрүүдэд улсын хэмжээнд зохион байгуулав.

Монгол Улсын Засгийн газраас малчдын тэтгэвэрт гарах насыг 5 жилээр багасгах талаар төрийн бодлого хэрэгжиж байгаатай холбоотойгоор хөдөө аж ахуй, нийгмийн салбарын төлөвлөлтөд нарийвчилсан тоо мэдээллийн хэрэгцээ бий болсон юм. Иймд ҮСХ-ны даргын 2017 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/185 тоот тушаалаар баталсан тооллогын маягтад малчдын талаархи дэлгэрэнгүй мэдээлэл, эрчимжсэн мал ахуйтай холбоотой мэдээллийг шинээр нэмж тусгажээ. Өөрөөр хэлбэл мал аж ахуй эрхэлж буй малчин хүн бүрийн мэдээлэл статистикийн мэдээллийн санд орох болсноороо өмнөх жилүүдийн тооллогоос онцлог байлаа.

Энэхүү танилцуулгад мал тооллогын дүнг нэгтгэн дүгнэснээс гадна мал аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүн, бэлчээрийн даацын талаар тусгасан.

Манай аймгийн хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдалд дүгнэлт хийж, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг боловсруулах, төлөвлөхөд энэхүү танилцуулга, судалгааны материал суурь мэдээлэл нь болно гэдэгт итгэж байна.

ТОВЧ ТАЙЛБАР, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Малчин өрх. Жилийн 4 улирлын туршид малаа маллаж, малын ашиг шим тэдний амьжиргааны эх үүсвэр нь болж байгаа өрх.

Малтай өрх. Малчин өрхөөс гадна малыг ахуй амьдралдаа туслах чанарын үүрэгтэй өсгөн үржүүлдэг өрх.

Малчид. Жилийн 4 улирлын туршид мал аж ахуйг эрхэлж, малын ашиг шим нь тэдний амьжиргааны эх үүсвэр болж байгаа 16 ба түүнээс дээш насны хүмүүсийг хэлнэ.

Бодод шилжүүлэх коэффициент:

1 адуу, үхэр -1 бод, 6 хонь -1 бод,

1 тэмээ - 1.5 бод, 8 ямаа- 1 бод,

Бог малд буюу хонин толгойд шилжүүлэх коэффициент:

1 тэмээ- 5 хонь, 1 хонь - 1 хонь,

1 адуу - 7 хонь, 1 ямаа - 0.9 хонь

1 үхэр- 6 хонь,

Нас гүйцсэн мал. Малын төрөл бүр дээр сүүлчийн 2 насны малыг хамруулна.

Тэмээ - 4 настай, 5 ба түүнээс дээш настай

Адуу - 3 настай, 4 ба түүнээс дээш настай

Үхэр - 2 настай, 3 ба түүнээс дээш настай

Бог мал - тухайн жилийн төл малаас бусад насны мал

Өсвөр насны мал - Тэмээ - өнгөрсөн жилийн төл, 2, 3 настай Адуу- Өнгөрсөн жилийн төл, 2 настай, Үхэр- Өнгөрсөн жилийн төл Төл мал. Тухайн жилийн төлийг хэлнэ.

Бэлэн хээлтэгч. Малын төрөл бүр дээр сүүлийн 2 насны эм малыг хамруулна.

Малын тоо, толгойн өсөлт. Оны эцсийн малаас оны эхний малыг хасч гаргана. Харьцуулсан үзүүлэлтийг оны эцсийн малын тоог эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлэн тооцно. Малын өсөлтийн орлого тал нь төл бойжилт, зарлага тал нь хэрэглээний зарлага, том малын зүй бус хорогдол болно.

Төллөлтийн хувь. Төллөсөн хээлтэгчийн тоог оны эхний хээлтэгчийн тоонд харьцуулан, 100 - гаар үржүүлнэ.

Бойжилтийн хувь. Бойжсон төлийн тоог нийт гарсан төлийн тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлнэ.

100 эхээс бойжуулсан төл. Бойжуулсан төлийн тоог оны эхний хээлтэгч малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлж тооцно.

Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо. Хээлтэгч малын тоог хээлтүүлэгч малын тоонд харьцуулан гаргана. 1 хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгчийн тооны норм нь:

Буур 20-25 Бух 35-45

Азарга 12-15 Хуц, Ухна 25-30

Малын зүй бус хорогдолд өвчний (халдвартай, халдваргүй) хорогдол, гэнэтийн аюулын (цас зуд, үер ус, гал түймэр, аянга цахилгаан зэрэг) хорогдол, бусад шалтгааны (малын хариулга, арчилгаа маллагаатай холбогдон гарсан) хорогдлыг оруулна.

Том малын зүй бус хорогдлын оны эхний малд эзлэх хувь. Зүй бусаар хорогдсон малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлж тооцно.

Малын хэрэглээний зарлага. Оны эхний малын тоон дээр бойжуулсан төлийг нэмж, том малын зүй бусын хорогдол, оны эцсийн малын тоог хасч гаргана.

Тэжээлийн нэгжид шилжүүлэх коэффициент.

Бэлтгэсэн тэжээл нь илчлэг, чанарын байдлаараа харилцан адилгүй байдаг учраас нэг тэжээлийн нэгжид шилжүүлж

тэжээлийн хангамжийг гаргана. Үүний тулд:

Хадлан өвс - 0.45

Таримал тэжээл - 0.35, Даршны ургамал - 0.25

Гар тэжээл, хужир шүү - 1.0, Төмс ногооны хаягдал - 0.22

Үр тарианы хаягдал - 0.9, Лай - 0.4

Сүрэл - 0.25 гэсэн итгэлцүүрүүдийг ашиглан тэжээлийн нэгжид шилжүүлнэ.

Малын тэжээлийн ангилал. Малын тэжээлийг ургамлын гаралтай, амьтны гаралтай, эрдэс тэжээлийн гаралтай гэж ангилна.

• Ургамлын гаралтай тэжээлд өвс, сүрэл, үр тариа, буурцгийн төрлийн ургамал багтах бөгөөд бүдүүн, хүчит, шүүст тэжээл гэж ангилна.

1. Бүдүүн тэжээл- өвс, сүрэл, нэг наст ба олон наст өвс орно.

2. Хүчит тэжээл- үр тариа, үр тарианы хаягдал, вандуй, буурцаг орно.

3. Шүүст тэжээл- Бүх төрлийн дарш, төмс ногооны хаягдал орно.

• Амьтны гаралтай тэжээлд яс, цусны гурил зэрэг орно.

• Эрдэс тэжээлд давс, хужир шүү орно.

Тариалангийн талбай гэж хөдөө аж ахуйн таримал ургамлыг тариалсан талбайг хэлнэ. Тариалангийн талбайг тариалсан талбай, хураасан талбай, өнжөөсөн талбай, уринш боловсруулсан талбай гэж ангилна.

Тариалсан талбай гэж тухайн жилд үр суулгасан газрын нийт талбайн хэмжээ юм.

Хураасан талбай гэж тухайн жилд ургацыг хурааж авсан газрын нийт талбайн хэмжээ юм.

Га-гийн ургац гэж талбайн нэг нэгжээс /1 га-гаас/ авах газар тариалангийн бүтээгдэхүүний /ургацын/ хэмжээ бөгөөд га-гийн ургацыг тодорхойлохдоо нэг төрлийн ургамлын тариалсан талбайгаас хураан авсан бүх ургацыг тэр талбайн нийт хэмжээнд харьцуулж тодорхойлно. / 1тн=10цн=1000кг /

Нийт ургац нь тухайн жилд газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж үйлдвэрлэсэн нийт бүтээгдэхүүний хэмжээ, өөрөөр хэлбэл, тариалсан бүх талбайгаас хураан авсан үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ, малын тэжээл, техник, тосны ургамал зэрэг ургамал тус бүрийн төрлөөр нэмж гаргасан нийт ургацын хэмжээ болно.

Эдийн засгийн бүсэд:

Баруун бүс - Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Ховд, Увс, Завхан

Хангайн бүс - Баянхонгор, Булган, Архангай, Өвөрхангай, Орхон, Хөвсгөл аймаг

Төвийн бүс - Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв, Дархан-Уул аймаг

Зүүн бүс - Хэнтий, Дорнод, Сүхбаатар аймаг

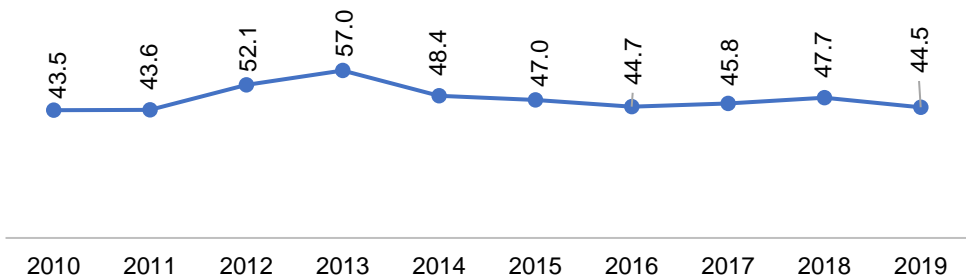
Улаанбаатар бүс - Улаанбаатар хот

НЭГ. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

I.1 Мал аж ахуйн салбарын эдийн засагт эзлэх байр суурь

2019 онд аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 338235.9 сая төгрөгт хүрч үүнээс хөдөө аж ахуйн салбар 150413.8 сая төгрөгт хүрч 44.5 хувийг эзэлж байна.

ЗУРАГ 1. ДНБ-Д ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН
НЭМЭГДЭЛ ӨРТГИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Мал аж ахуйн голлох үйлдвэрлэл болох бойжуулсан төлийн тоо 2019 онд 1123.4 мянга болж өмнөх оныхоос 22.2 хувиар өссөн байна.

I.2 Газар тариалангийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт

ХҮСНЭГТ 1. ХУРААСАН УРГАЦ, ургамлын төрлөөр, сумаар

Сум	Үр тариа, тн/Cereals, t					Төмс, тн/Potatoes, t				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	514.1	525.3	324.1	294.1	559.0	652.6	633.1	831.4	1218.9	576.7
Есөнбулаг	56.0	20.7	43.6	26.6	19.8	136.3	162.0	118.7	146.4	114.9
Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	8.0	12.9	13.5	33.0
Баян-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.1	8.3	2.3	7.2	4.5
Бигэр	6.9	2.6	1.5	1.2	2.1	5.4	8.8	7.5	1.6	5.8
Бугат	5.5	1.0	6.0	3.0	0.0	130.0	35.0	30.0	15.5	35.0
Дарив	0.7	0.1	3.5	2.5	1.3	2.4	0.8	2.5	0.9	0.8
Дэлгэр	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	15.6	24.4	6.2	17.5	5.7
Жаргалан	2.0	3.0	0.0	0.0	0.0	9.3	25.2	8.0	2.5	5.5
Тайшир	13.7	30.4	34.5	54.5	141.7	2.0	16.0	56.6	5.0	6.0
Тонхил	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	10.5	17.5	9.0	12.0	2.0
Төгрөг	4.2	7.0	13.5	12.0	12.0	46.9	24.0	18.1	27.0	27.0
Халиун	11.5	10.5	6.0	13.8	159.2	50.4	60.0	326.0	602.2	183.0
Хөхморьт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	1.5	0.6	5.0	3.0
Цогт	180.0	190.0	20.0	76.6	13.8	30.0	51.0	60.0	187.0	14.6
Цээл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	19.3	22.7	17.3	15.0
Чандмань	231.6	122.0	145.5	66.0	203.0	122.0	52.3	52.3	16.8	24.0
Шарга	2.0	138.0	50.0	36.9	3.1	78.0	95.0	95.0	136.5	95.0
Эрдэнэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.5	24.0	3.0	5.0	2.0

ХҮСНЭГТ 1. ХУРААСАН УРГАЦ, ургамлын төрлөөр, сумаар /үргэжлэл/

Сум	Хүнсний ногоо, тн/Vegetables, t					Тэжээлийн ургамал, тн/Fodder crops, t				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	386.4	468.8	371.1	695.3	435.8	1159.3	1479.0	1577.3	1693.4	1839.3
Есөнбулаг	102.9	101.4	74.9	87.3	71.5	45.0	48.1	67.8	69.7	49.5
Алтай	0.8	3.9	4.8	4.5	22.8	0.0	6.5	1.5	0.0	0.0
Баян-Уул	0.9	0.0	0.7	1.8	1.1	30.0	20.0	0.0	11.0	12.0
Бигэр	7.4	4.1	1.7	3.7	1.5	390.0	486.5	126.6	395.0	368.4
Бугат	38.5	12.3	30.4	20.5	46.0	330.0	229.5	60.0	14.0	320.0
Дарив	0.2	0.8	0.9	0.8	3.3	0.8	0.1	1.0	1.0	4.8
Дэлгэр	15.1	83.7	14.3	46.5	13.7	11.5	22.0	5.0	19.7	22.5
Жаргалан	4.4	4.0	8.8	1.6	2.8	30.0	40.0	17.5	0.0	20.0
Тайшир	1.2	7.4	0.8	2.3	2.0	0.0	115.0	90.0	145.0	180.0
Тонхил	5.0	5.5	3.6	8.0	2.6	0.0	0.5	0.0	0.0	42.0
Төгрөг	34.3	26.5	15.0	20.0	12.1	8.0	2.0	12.0	11.5	0.0
Халиун	65.0	54.9	75.3	68.3	60.3	6.0	105.0	32.1	0.8	3.1
Хөхморьт	0.9	1.7	2.8	11.0	1.5	2.0	0.0	0.0	0.0	5.0
Цогт	30.0	75.3	40.8	280.8	72.5	23.0	10.0	150.0	450.0	395.0
Цээл	0.1	18.1	16.9	28.4	12.1	19.0	2.3	62.8	60.0	9.0
Чандмань	51.5	28.3	8.3	1.2	1.0	264.0	376.5	931.0	493.5	399.0
Шарга	28.2	35.0	70.0	107.5	108.4	0.0	15.0	20.0	22.2	9.0
Эрдэнэ	0.0	6.0	1.0	1.1	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ХҮСНЭГТ 2. ГАЗАР ТАРИАЛАНГИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018
Өвс, хадлан, тн	5912.8	5169.3	7568.2	7481.3	8739.5	116.8
Гар тэжээл, тн	190.9	283.2	533.3	750.3	846.8	112.9
Хужир, шүү, тн	1848.8	2879.5	3727.4	4535.5	3912.6	86.3

2019 онд 8739.5 тн өвс хадлан, 846.8 тн гар тэжээл, 3912.6 тн хужир шүү бусад тэжээл бэлтгэсэн байна. 2015 онтой харьцуулахад бэлтгэсэн өвс 47.8 хувиар, гар тэжээл 4 дахин, хужир шүү 2 дахин өссөн байна.

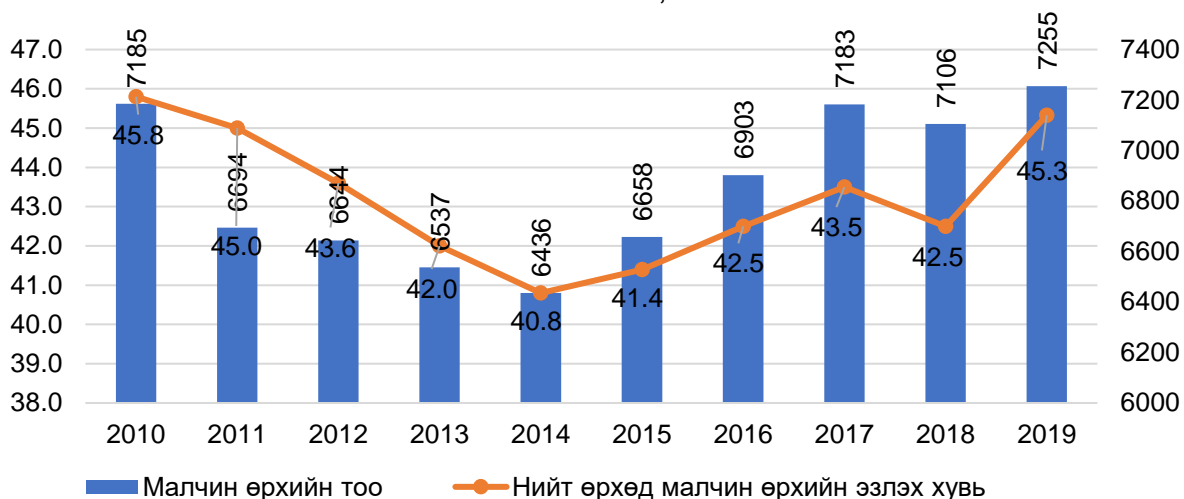
ХОЁР. МАЛ ТООЛЛОГЫН ДҮН

II.1 Малтай өрх болон малчин өрх, малдчын тоо, тэдний ахуйн зарим үзүүлэлт

II.1.1 Малтай өрх, малчин өрхийн тоо

Аймгийн хэмжээний нийт өрхөд малчин өрхийн эзлэх хувийг авч үзвэл, 2010 онд 45.8 хувийг, 2015 онд 41.4 хувийг эзэлж байсан бол 2019 онд 45.3 хувийг эзэлж байна. 2010-2014 онд аймгийн нийт өрхөд малчин өрхийн эзлэх хувь жил бүр буурч, 40.8 хувьд хүрсэн бол 2015-2019 онуудад харьцангуй нэмэгдэж, дунджаар 41.445.3 хувийг эзэлж байна.

ЗУРАГ 2. МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОО, НИЙТ ӨРХӨД МАЛЧИН ӨРХИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010-2019 ОН

ХҮСНЭГТ 3. МАЛТАЙ ӨРХ, МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОО, сумаар мянган өрх

Сум	Малтай өрхийн тоо				2019/ 2018	Малчин өрхийн тоо				2019/ 2018
	2016	2017	2018	2019		2016	2017	2018	2019	
Есөнбулаг	0.49	0.45	0.45	0.43	95.6	0.800	0.839	0.833	0.855	102.6
Алтай	0.23	0.23	0.23	0.23	100.0	0.310	0.308	0.316	0.325	102.8
Баян-Уул	0.5	0.51	0.49	0.49	100.0	0.700	0.701	0.701	0.716	102.1
Бигэр	0.43	0.43	0.41	0.42	102.4	0.560	0.566	0.570	0.583	102.3
Бугат	0.26	0.3	0.29	0.31	106.9	0.480	0.488	0.499	0.517	103.6
Дарив	0.27	0.27	0.24	0.22	91.7	0.450	0.453	0.442	0.433	98.0
Дэлгэр	0.51	0.49	0.49	0.51	104.1	0.720	0.751	0.776	0.797	102.7
Жаргалан	0.35	0.36	0.35	0.39	111.4	0.450	0.461	0.467	0.471	100.9
Тайшир	0.26	0.31	0.33	0.33	100.0	0.370	0.383	0.401	0.416	103.7
Тонхил	0.33	0.37	0.38	0.38	100.0	0.560	0.573	0.571	0.583	102.1
Төгрөг	0.34	0.33	0.33	0.32	97.0	0.490	0.504	0.495	0.507	102.4
Халиун	0.5	0.53	0.53	0.57	107.5	0.630	0.648	0.666	0.677	101.7
Хөхморьт	0.42	0.41	0.41	0.48	117.1	0.620	0.619	0.619	0.632	102.1
Цогт	0.63	0.65	0.65	0.65	100.0	0.840	0.855	0.888	0.898	101.1
Цээл	0.32	0.33	0.35	0.35	100.0	0.470	0.488	0.501	0.518	103.4
Чандмань	0.36	0.43	0.43	0.4	93.0	0.520	0.534	0.541	0.550	101.7
Шарга	0.36	0.4	0.41	0.42	102.4	0.480	0.486	0.491	0.489	99.6
Эрдэнэ	0.35	0.39	0.36	0.36	100.0	0.500	0.523	0.538	0.554	103.0
Бүгд	6.91	7.19	7.13	7.26	-	2,026.0	2,027.2	2,028.3	2,029.5	-

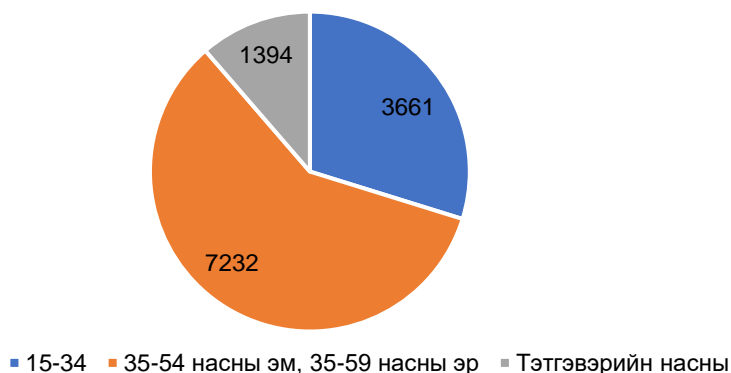
II.1.2 Малчдын тоо, насны бүлэг

2019 оны жилийн эцэст тус аймагт малтай 10521 өрх тоологдсны 7255 өрх буюу 68.9 хувь нь малчин өрх, 3266 өрх буюу 31.1 хувь нь малыг амьдрал ахуйдаа туслах чанартайгаар өсгөн үржүүлж буй мал бүхий өрх байна. Өмнөх онтой харьцуулахад малтай өрх 135-р буюу 1.3 хувиар өссөн бол малчин өрх 77-р буюу 1.1 хувиар буурчээ. Малчин өрхийн ам бүлийн тоо нь 26.8 мянга болж нэг өрхийн ам бүлийн тоо дунджаар 4 байна.

ХҮСНЭГТ 4. МАЛТАЙ ӨРХ, МАЛЧИН ӨРХ, МАЛЧДЫН ТОО

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Малтай өрх	9505	9246	9264	9395	9428	9602	9932	10180	10315	10521
Малчин өрх	7185	6994	6644	6537	6436	6658	6903	7183	7106	7255
Нийт малчдын тоо	14776	13889	13311	13118	12949	13294	13691	12919	12391	12287
Үүнээс насны бүлгээр	15-34	6372	5684	5191	4896	4586	4634	4634	4283	3661
	35-54 насны эм, 35-59 насны эр	6659	6587	6792	6917	7189	7741	7741	7423	6994
	Тэтгэвэрийн насны	1745	1618	1328	1305	1174	1316	1316	1213	1440
Нийт малчдаас эмэгтэй	6725	6391	6459	6301	6216	6451	6451	5757	5404	5241
Малчин нэг өрхөд ноогдох малын тоо	157	196	288	340	401	439	506	466	430	496

МАЛЧДЫН НАСНЫ БҮТЭЦ 2019

Мал аж ахуйн салбарт ажиллаж буй малчдын тоо 2010 оноос жилд дунджаар 6.1-16.8 хувиар буурсан байна. 2019 онд малчдын тоо 12287 болсон нь өмнөх оноос 0.8 хувиар буюу 104 хүнээр буурсан байна. Нийт малчдын 5241 буюу 47.2 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна. Насны бүлгээр авч үзвэл 29.7 хувийг 15-34 насны, 58.9 хувийг нь 35-59 насны, 11.4 хувь тэтгэвэрийн насны хүмүүс эзлэж байна.

Малчин нэг малчин өрхөд 496, малтай нэг малтай өрхөд 342 толгой мал ногдож байгаа нь улсын дунджаас малчин өрхийнх 39, малтай өрхийнх 52 толгой малаар олон байна.

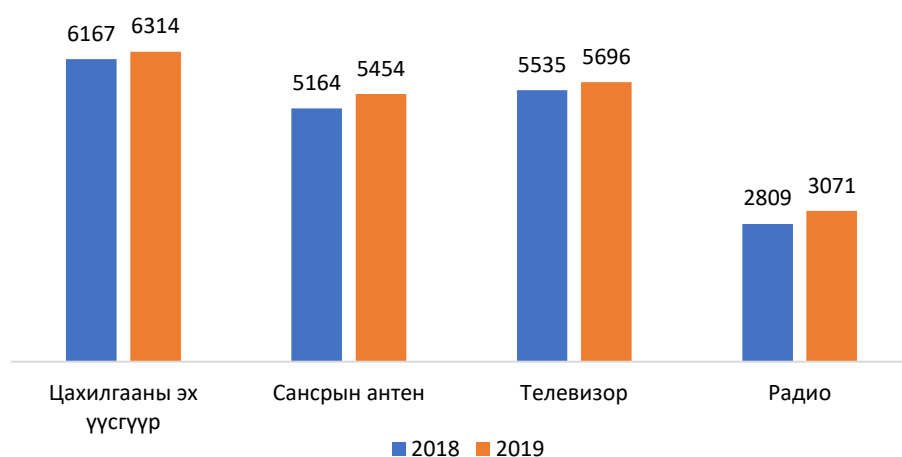
II.1.3 Малчдын ахуйн зарим үзүүлэлт

2019 оны мал тооллогоор аймгийн нийт малчин өрхийн 87.0 хувь нь цахилгаан эх үүсвэртэй, 78.5 хувь нь телевизортой, 64.4 хувь нь автомашинтай, 70.9 хувь нь мотоциклтэй, 98.9 хувь гар утас хэрэглэдэг гэсэн үр дүн гарчээ. Нийт өрхийн дүнд эзлэх хувийг өмнөх онтой харьцуулахад цахилгаан эх үүсвэртэй өрхийн тоо 0.2 пункт, телевизортой өрхийн тоо 0.6 пунктээр өссөн бол малчин өрхийн мотоциклын тоо 198, автомашины тоо 560 ширхгээр тус тус нэмэгдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 5. МАЛЧДЫН АХУЙ СОЁЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Төрөл	Өрхийн тоо				2019/ 2018	Малчин өрхийн дүнд				Өсөлт бууралт пунктээр
	2016	2017	2018	2019		2016	2017	2018	2019	
Цахилгааны эх үүсгүүр	6128	6211	6167	6314	102.4	88.8	86.5	86.8	87.0	0.2
Нарны	6079	6163	6048	6145	101.6	88.1	85.8	85.1	84.7	-0.4
Салхины	6	11	9	7	77.8	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0
Бага оврын цахилгаан	16	9	17	8	47.1	0.2	0.1	0.2	0.1	-0.1
Төвлөрсөн систем	36	49	109	201	184.4	0.5	0.7	1.5	2.8	1.2
Бусад	-	-	-	6	-	-	-	-	0.1	-
Сансрын антен	4989	5051	5164	5454	105.6	72.3	70.3	72.7	75.2	2.5
Телевизор	4995	5359	5535	5696	102.9	72.4	74.6	77.9	78.5	0.6
Радио	2620	2785	2809	3071	109.3	38.0	38.8	39.5	42.3	2.8
Оёдлын машин	3929	3487	3717	4059	109.2	56.9	48.5	52.3	55.9	3.6
Хөлдөөгч	-	1120	1549	1984	128.1	-	15.6	21.8	27.3	5.5
Угаалгын машин	-	953	1106	1415	127.9	-	13.3	15.6	19.5	3.9
Компьютер (Зөөврийн, суурин)	-	46	56	45	80.4	-	0.6	0.8	0.6	-0.2
Гар аргаар хийсэн эсгий, м	19	42	44	31	70.5	0.3	0.6	0.6	0.4	-0.2

ЗУРАГ.4 МАЛЧДЫН НИЙГЭМ, АХУЙН НӨХЦЛИЙГ ХАРУУЛАХ ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ

II.2. Малын тоо, түүний бүтэц, бүрэлдэхүүн

II.2.1 Малын тоо

Нийт мал сүргийн тоо 1970-2018 онд жилд дунджаар 2 хувиар өссөөр, 2018 оны жилийн эцэст малын тоо 3513.4 мянган толгойд хүрсэн байна. Нийт малын тоо өмнөх оноос 7.6 хувь буюу 288.3 мянган толгойгоор буурсан. Мал сүргийн тоо таван төрөл дотор адуу 5.1 хувь, тэмээ 4.1 хувь, өссөн бол ямаа 6.8 хувь, хонь 11.5 хувь, үхэр 0.2 хувиар тус тус буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 6. МАЛЫН ТОО /мян.тол /

Төрөл		2016	2017	2018	2019	2019/2018	
						хувь	зөрүү
Толгой	Бүгд	3497.5	3801.7	3513.4	3597.7	102.4	84.3
	Тэмээ	38.5	42.0	43.7	44.4	101.6	0.7
	Адуу	106.8	123.7	130.0	132.4	101.8	2.4
	Үхэр	71.1	85.4	85.2	84.5	99.2	-0.7
	Хонь	1107.1	1194.6	1057.7	1066.7	100.9	9.0
	Ямаа	2173.9	2356.0	2196.8	2269.6	103.3	72.8
Бодод шилжүүлсэн	Бүгд	692.0	765.6	731.6	745.1	101.8	13.5
	Тэмээ	57.8	62.9	65.5	66.7	101.8	1.2
	Адуу	106.8	123.7	130.0	132.4	101.8	2.4
	Үхэр	71.1	85.4	85.2	84.5	99.2	-0.7
	Хонь	184.5	199.1	176.3	177.8	100.9	1.5
	Ямаа	271.7	294.5	274.6	283.7	103.3	9.1

ЗУРАГ 5. МАЛЫН ТОО, мян.тол /1940-2018 он/

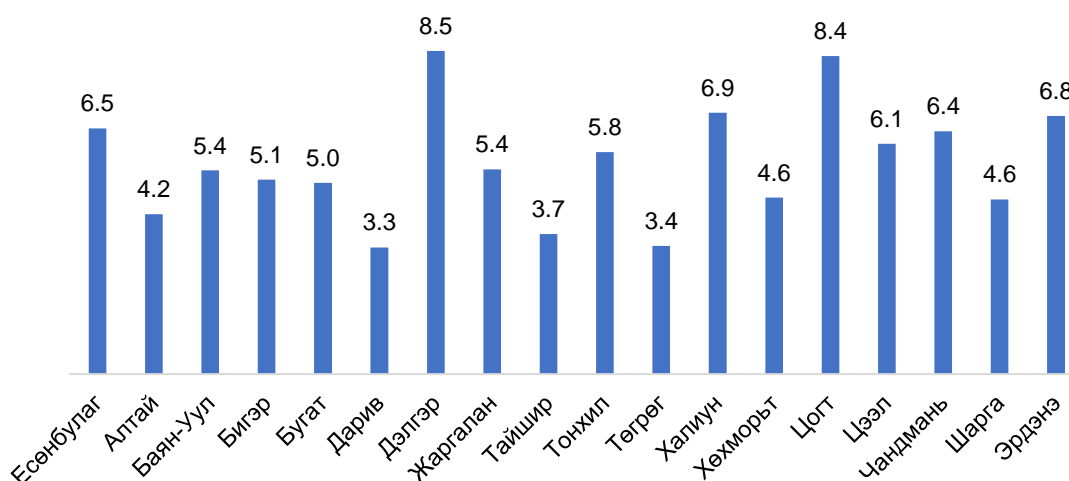
Аймгийн малын тооны олон жилийн динамикийг харахад түүний өөрчлөлтөд нийгмийн өөрчлөлтөөс гадна цаг агаарын хүчин зүйл ихээхэн нөлөөлж байсан байна. 1990-ээд оны эхээр мал хувьчилсаны дараа малын тооны тодорхой өсөлт гарсан боловч 2001, 2002, 2009, 2010, 2016, 2018 оны өвөл, хаврын зуд, зундаа гантай байдаг малын тоог ихээхэн бууруулсан байна.

Энэ хандлага тэмээнээс бусад 4 төрлийн малд ажиглагдсан бөгөөд зудны дараа түргэн өсөлттэй хонь, ямаа хурдан өссөн байна. Харин тэмээн сүргийн хувьд 1990 оноос хойш буурч, 1995-2008 он хүртэл тогтвортой байсан бол 2009 оноос бага зэрэг өсөх хандлага ажиглагдаж байна. Сүүлийн жилүүдэд ноолуурын үнийн өсөлтөөс шалтгаалан ямаагаа түлхүү өсгөх хандлага байна.

ХҮСНЭГТ 7. МАЛЫН ТОО, сумаар, толгойгоор, 2016-2019 он

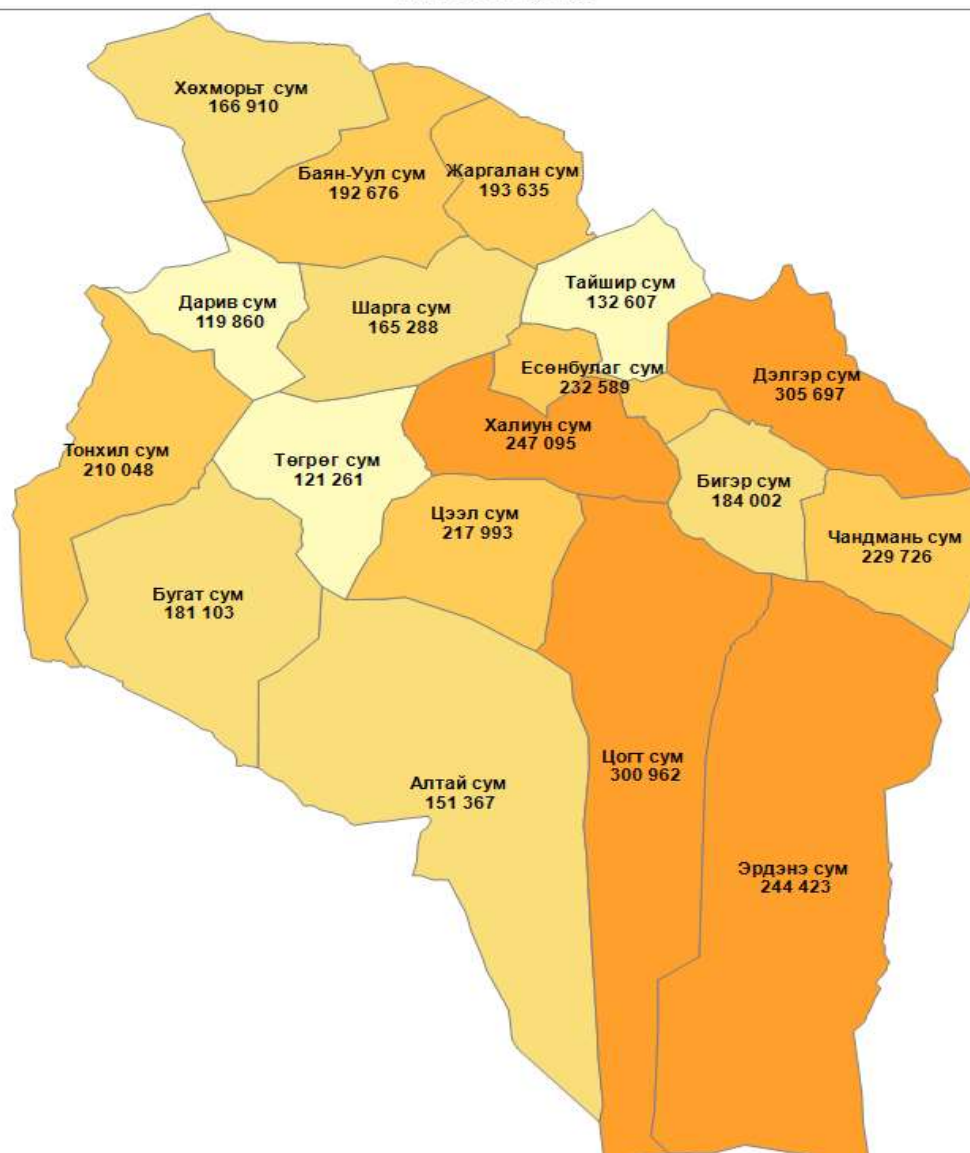
Сум	Малын тоо бүгд /Number of livestock			
	2016	2017	2018	2019
Бүгд	3497492	3801651	3513365	3 597 698
Есөнбулаг	209610	223744	217 869	232 589
Алтай	106433	134765	147 936	151 367
Баян-Уул	245497	232089	188 750	192 676
Бигэр	173436	194444	174 568	184 002
Бугат	150948	178720	190 114	181 103
Дарив	194413	172056	117 679	119 860
Дэлгэр	261217	287930	284 175	305 817
Жаргалан	165991	191599	185 154	193 835
Тайшир	118192	132154	133 345	132 607
Тонхил	240137	269886	232 660	210 048
Төгрөг	156849	174258	125 940	121 261
Халиун	240824	247833	230 804	247 231
Хөхморьт	153372	160598	156 457	166 910
Цогт	277604	307558	287 364	300 962
Цээл	192292	213628	213 656	217 993
Чандмань	199180	228507	223 157	229 726
Шарга	161683	171439	151 941	165 288
Эрдэнэ	249814	280443	251 796	244 423

ЗУРАГ 7. АЙМГИЙН НИЙТ МАЛД СУМДЫН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ /2019 он/

ЗУРАГ 8. МАЛЫН ТОО, сумаар, 2019 он

МАЛЫН ТОО, БҮГД

2019 оны жилийн эцэст тоологдсон малын тоогоор эхний байруудад Дэлгэр сум 305.6, Цогт сум 300.9, Халиун сум 247.1, Эрдэнэ сум 244.4, Чандмань сум 229.7 мянган толгой малтай тэргүүлж байна.

II.2.2 Нийт сүргийн бүтэц

Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувийн жинг 2018 оны байдлаар авч үзвэл, ямаа 62.5 хувь, хонь 30.1 хувь, үхэр 2.4 хувь, адуу 3.7 хувь, тэмээ 1.2 хувийг эзэлж байна. 1970 оноос хойш 48 жилийн хугацаанд тэмээний тоо толгой 15.3 хувиар буурсан байхад ямааны тоо толгой 5.3 дахин нэмэгджээ. Сүүлийн 48 жилийн хугацаанд мал сүргийн бүтэц хэрхэн өөрчлөгдсөнийг авч үзэхэд, ямааны эзлэх хувь 31.4 пунктээр өсөж, харин хониных 23.8 пункт, үхрийнх 2.6 пункт, тэмээнийх 2.6 пункт, адууных 2.5 пунктээр буурчээ.

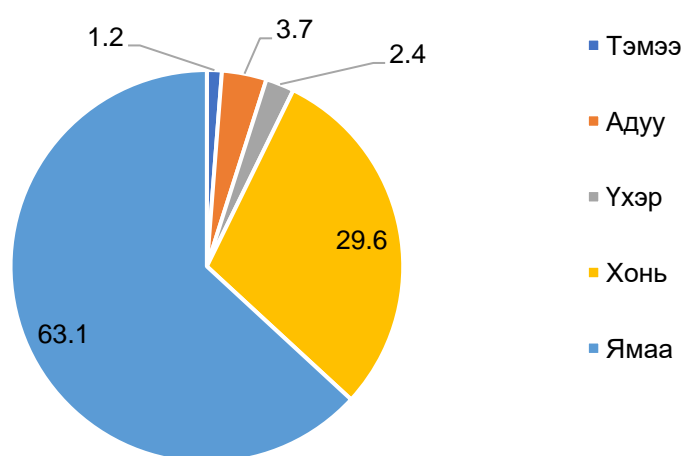
Малын тоо толгой сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсэнээс гадна таван төрлийн малын харьцаа, сүргийн бүтцэд томоохон өөрчлөлт гарсан байна. 1970оны улсын мал тооллогын үр дүнгээс үзэхэд сүрэгт бод мал дунджаар 15 хувь, бог мал дунджаар 85 хувийг эзэлдэг байсан бол 2018 оны байдлаар бод мал дунджаар 7.3 хувь, бог мал дунджаар 92.6 хувийг эзлэх болж, бод малын хувийн жин 7.7 пунктээр буурч, бог малынх 7.6 пунктээр нэмэгджээ.

Манай улсын хонь, ямааны харьцаа 1990 он хүртэл 75:25 буюу 3 хонинд нэг ямаа ногдож байсан. Бог малд хонь 75.0 орчим хувь, ямааны тоо 25.0 орчим хувь байхад сүргийн бүтцэд болон малын бэлчээр ашиглалтад зохистой байсан уламжлалт харьцаа алдагдсаар 25 орчим жил болж байна.

ХҮСНЭГТ 9. НИЙТ СҮРЭГТ ТАВАН ТӨРЛИЙН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, төрлөөр

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Тэмээ	1.9	1.6	1.5	0.9	1.3	1.9	1.1	1.1	1.2	1.23
Адуу	2.9	2.9	2.9	2.9	3	3	3.1	3.3	3.7	3.68
Үхэр	1.4	1.4	1.6	1.8	1.9	2	2	2.2	2.4	2.35
Хонь	30.1	28.6	30.2	30.5	30.9	31.1	31.6	31.4	30.1	29.6
Ямаа	63.7	65.6	63.8	63.4	62.9	62.6	62.2	62	62.5	63.1

ЗУРАГ 9. МАЛ СҮРГИЙН БҮТЭЦ, таван төрлөөр эзлэх хувь /2019 он/

II.2.3 Иргэдийн хувийн малын тоо

2019 онд аймгийн хэмжээгээр аминдаа малтай 10521 өрхийн малын тоо энэ онд 3590.3 мянган хүрсэн нь нийт малын 99.7 хувийг эзэлж байна. Энэ нь өмнөх оноос 2.4 хувь буюу 85.0 мянган толгой малаар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 12. МАЛТАЙ ӨРХИЙН АМ БҮЛИЙН ТОО, ТЭДГЭЭРИЙН МАЛЫН ТОО, мянган толгойгоор, 2000-2018 он

Он	Өрхийн тоо	Бүгд	Үүнээс				
			Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
2000	12581	2006.6	31.4	91.2	59.3	831.9	992.7
2001	11736	1696.7	28.0	74.7	39.4	683.3	871.2
2002	10330	1004.3	22.0	34.9	16.4	355.4	575.5
2003	10160	1253.5	23.7	40.3	19.7	398.9	770.9
2004	10106	1532.4	24.3	47.0	24.6	479.9	956.6
2005	10159	1825.9	24.8	54.2	30.4	584.6	1131.8
2006	10411	2190.8	25.9	62.5	37.4	700.1	1364.9
2007	10448	2478.5	27.3	71.4	42.3	772.4	1565.2
2008	10606	2497.3	26.9	73.6	41.8	766.1	1588.8
2009	10200	2165.6	26.8	65.8	36.2	691.9	1344.8
2010	9505	1313.6	24.3	38.7	18.3	395.2	837.0
2011	9246	1609.8	25.2	46.5	21.9	460.6	1055.6
2012	9264	1907.1	28.1	55.0	29.3	576.9	1217.8
2013	9395	2219.2	30.4	65.2	39.3	677.8	1406.5
2014	9428	2572.4	32.7	76.6	49.3	796.2	1617.6
2015	9602	2915.8	34.7	88.2	58.6	907.0	1827.3
2016	9932	3491.6	38.5	106.7	70.8	1105.1	2170.5
2017	10180	3793.2	41.9	123.5	84.8	1191.6	2351.6
2018	10315	3505.4	43.6	129.8	84.6	1054.8	2192.6
2019	10521	3597.7	84.5	44.4	132.4	1066.7	2269.6

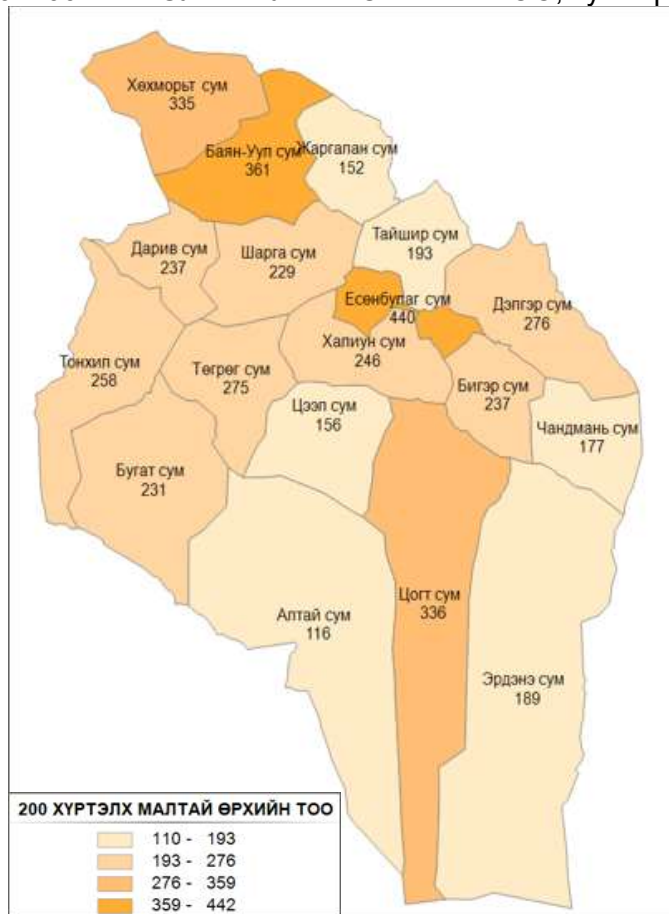
ХҮСНЭГТ 13. ИРГЭДИЙН ХУВИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ, 2015-2019 он

Бүлэг	Малтай өрхийн тоо					Малын тоо				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Дүн	9602	9932	10180	10315	10521	2915840	3491568	3793284	3505378	3590328
10 хүртэлх	144	121	118	142	161	906	742	763	964	1039
11-30 хүртэлх	498	424	390	499	497	10710	9 241	8455	10635	10720
31-50	562	521	492	552	540	23020	21 502	20560	23051	22477
51-100	1268	1081	1055	1163	1182	95116	81 090	78974	87734	88323
101-200	2114	2027	1947	2075	2064	314469	301 454	290121	309617	306961
201-500	3262	3415	3584	3547	3653	1047884	1103929	1174038	1157494	1192781
501-999	1334	1697	1848	1782	1870	894785	1148091	1265769	1211018	1269242
1000-1499	357	540	626	473	472	407818	625733	726197	547022	541688
1500-2000	49	78	90	59	60	82559	130512	151058	99177	101270
2001-с дээш	14	28	30	23	22	38573	69274	77349	58666	55827

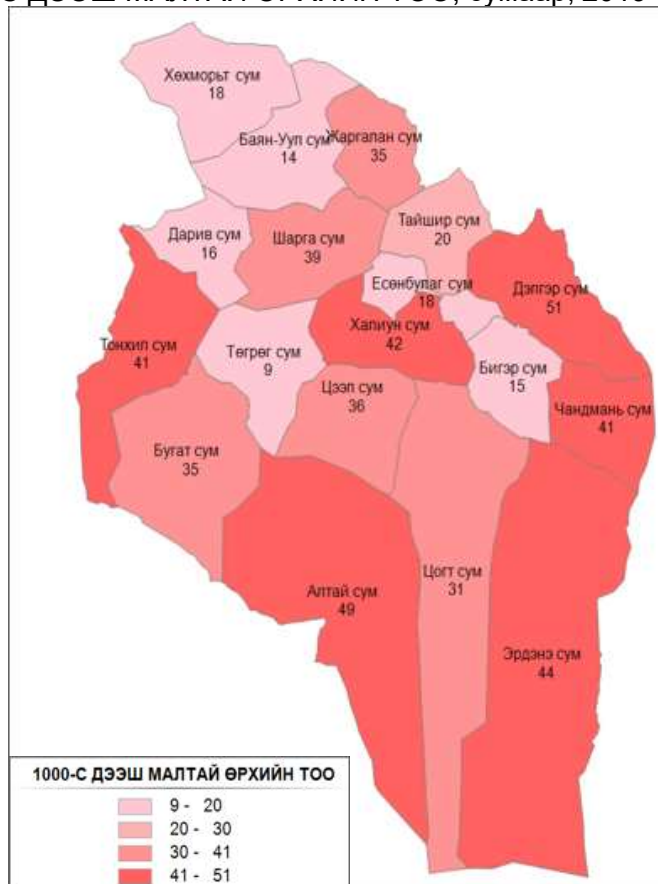
2019 онд малтай нийт өрхийн 11.2 хувь нь 100 хүртэл малтай, 19.6 хувь нь 100-200 хүртэл малтай, 34.7 хувь нь 201-500 хүртэл малтай, 17.8 хувь нь 501-999 хүртэл малтай өрх эзэлж байгаа бол үлдсэн 5.3 хувийг нь 1000- аас дээш малтай өрх эзэлж байна. 1500-2000 хүртэл малтай өрх 59, 2000 дээш малтай өрх 23 байна.

100-аас дээш малтай өрхийн тоо 2019 онд 8141 болж урьд оноос 2.3 хувиар буюу 182 өрхөөр, 100 хүртэл малтай өрх 1.0 хувиар буюу 24 өрхөөр тус тус өссөн байна.

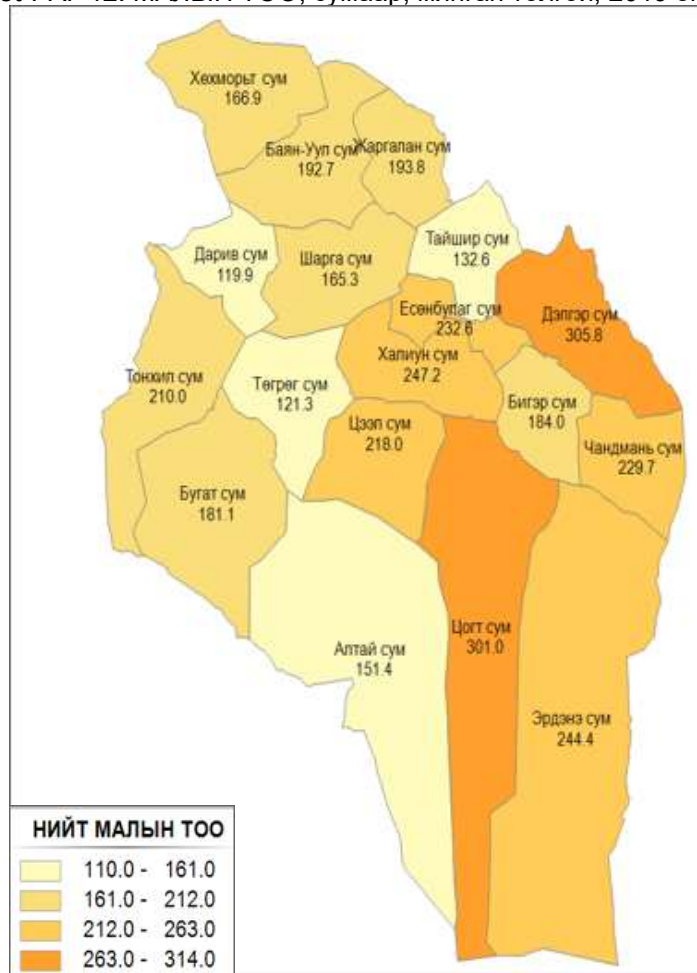
ЗУРАГ 10. 200 ХҮРТЭЛХ МАЛТАЙ ӨРХИЙН ТОО, сумаар, 2019 онд

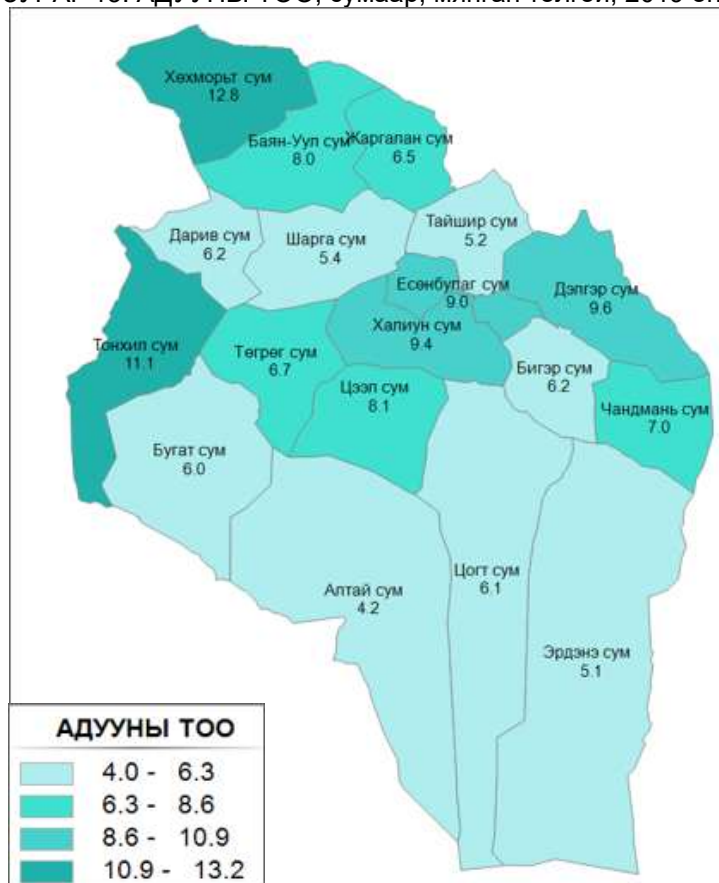
ЗУРАГ 11. 1000-ААС ДЭЭШ МАЛТАЙ ӨРХИЙН ТОО, сумаар, 2019 онд

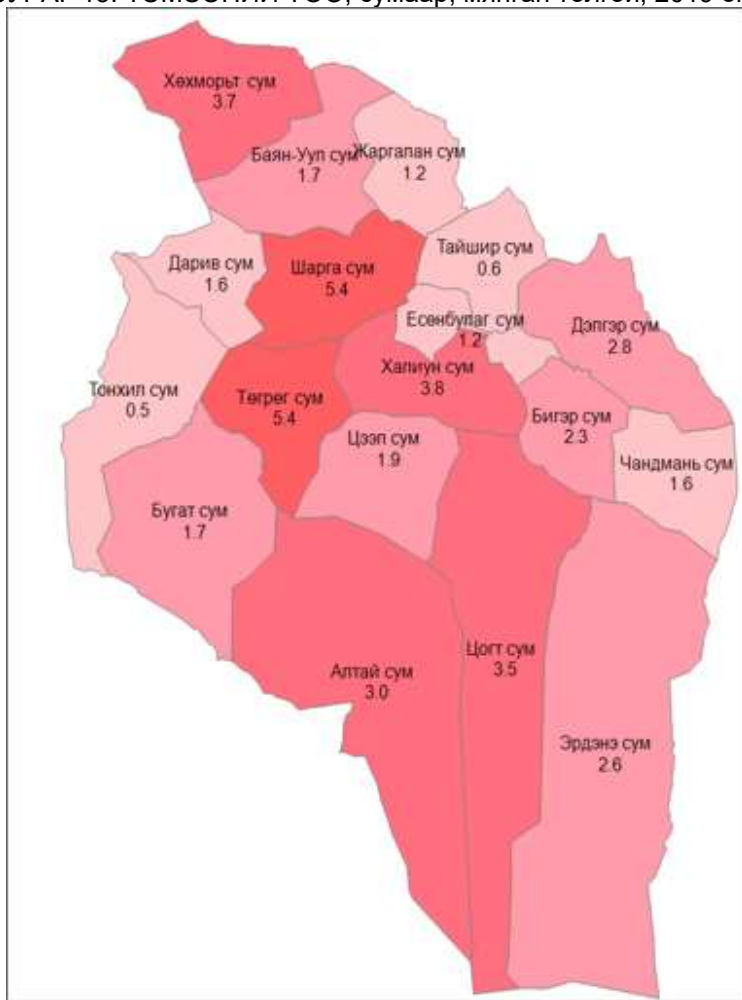
ЗУРАГ 12. МАЛЫН ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

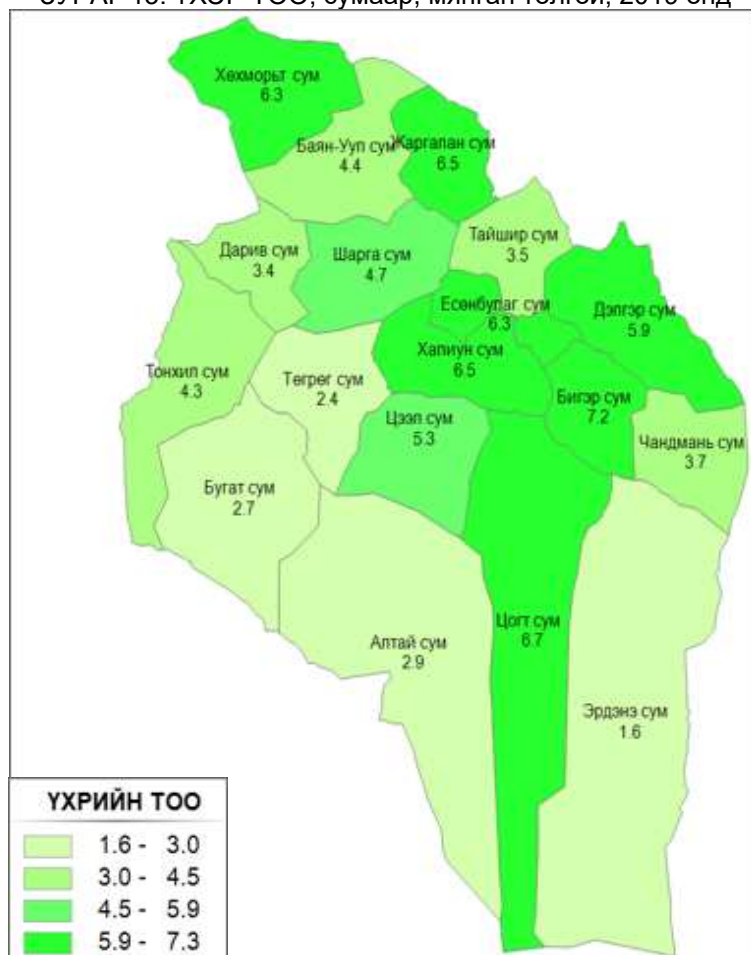
ЗУРАГ 13. АДУУНЫ ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

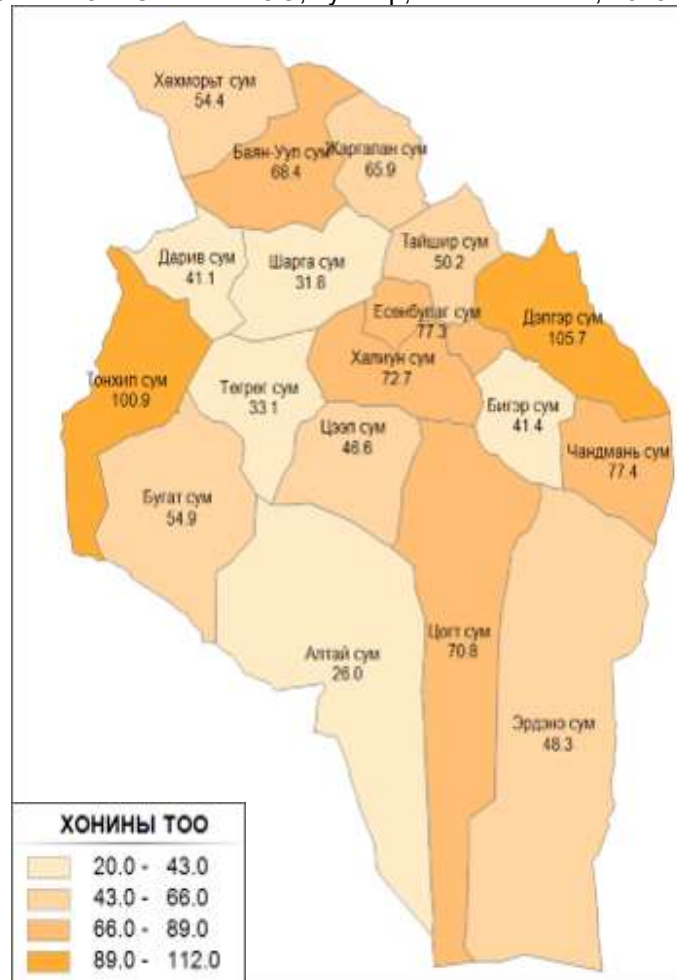
ЗУРАГ 13. ТЭМЭЭНИЙ ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

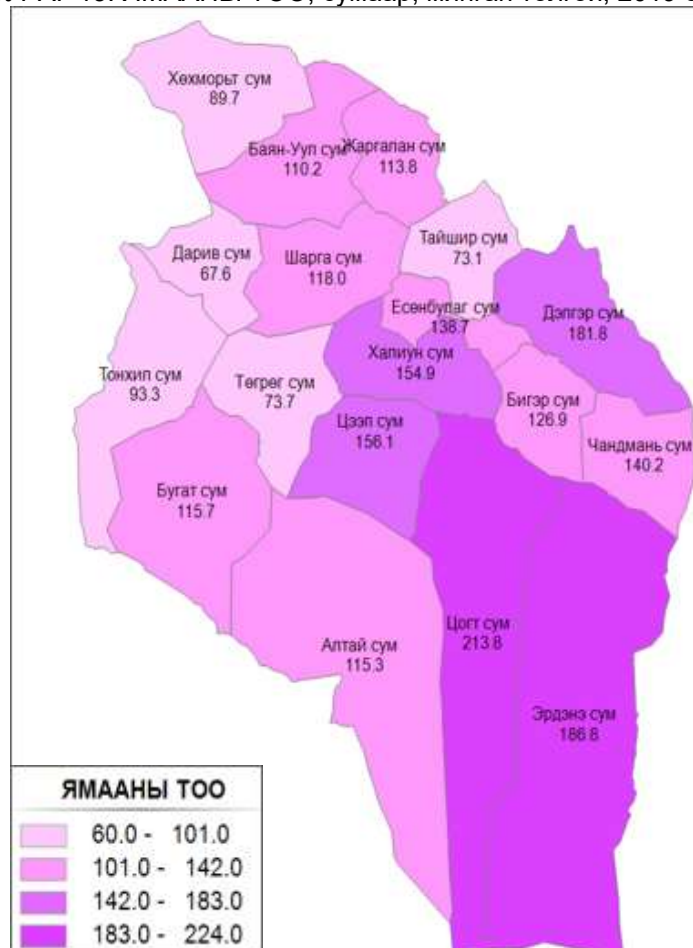
ЗУРАГ 13. ҮХЭР ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

ЗУРАГ 13. ХОНИНЫ ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

ЗУРАГ 13. ЯМААНЫ ТОО, сумаар, мянган толгой, 2019 онд

II.2.4 Хээлтэгч мал

Аймгийн дүнгээр 2019 оны эцэст 1570.8 мянган хээлтэгч тоологдсон нь урьд оныхоос 56.6 мянган толгойгоор өссөн байна. Өмнөх оноос эм ямаа 5.4 хувь, үнээ 24.5 хувь, гүү 11.7, ингэ 5.1 хувиар тус тус өссөн бол эм хонь 0.1 хувиар буурсан байна.

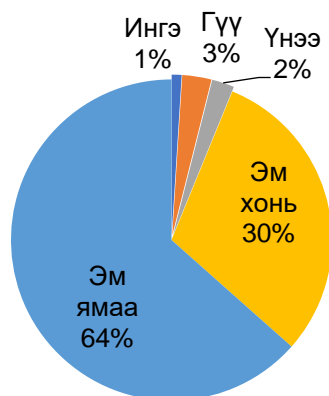
ХҮСНЭГТ 14. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 хувь	зөрүү
Бүгд	665841	784771	915793	1046907	1184112	1412013	1514281	1570848	1524826	97.07	46022
Ингэ	8071	8971	9870	10415	11442	12724	13997	14706	15187	103.3	481
Гүү	13942	15573	18753	22013	25757	31622	37079	41399	44741	108.1	3342
Үнээ	10062	12044	15566	18776	22332	26720	26720	33263	34476	103.6	1213
Эм хонь	199181	246036	288450	335694	382432	461391	494389	493755	462997	93.77	30758
Эм ямаа	434585	502147	583155	660009	742149	879556	937480	987725	967468	97.95	20257

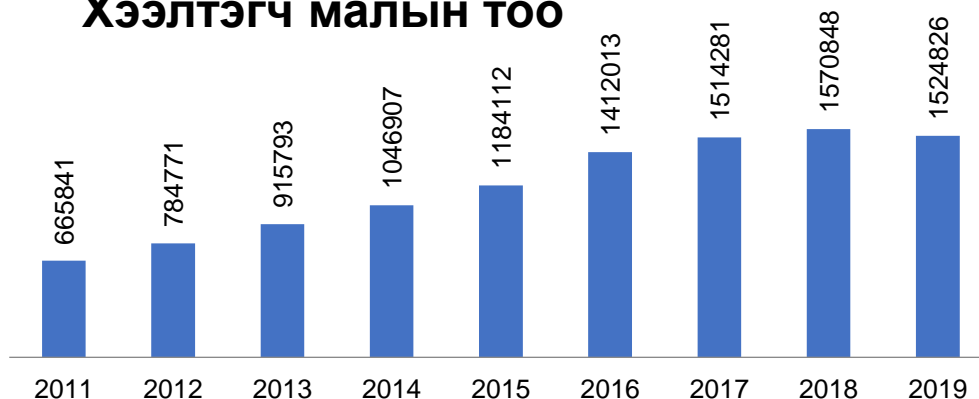
II.2.5 Төл бойжилт

2019 оны эхэнд тоологдсон хээлтэгчийн 74.9 хувь буюу 1177.7 мянган эх мал төллөж, гарсан төлийн 94.9 хувь буюу 1121.6 мянган төл бойжжээ. Бойжуулсан төлийн тоо өмнөх оноос 202.6 мянгаар буюу 22.0 хувиар өссөн байна. Гарсан ботгоны 96.1 хувь, унаганы 93.7 хувь, тугалны 94.0 хувь, хурганы 95.3 хувь, ишигний 94.8 хувийг тус тус бойжуулжээ. Төллөвөл зохих 100 хээлтэгч мал тутмаас 74 төлийг бойжуулсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 20.5 хувиар өссөн байна.

Хээлтэгч малын эзлэх хувь 2019 онд

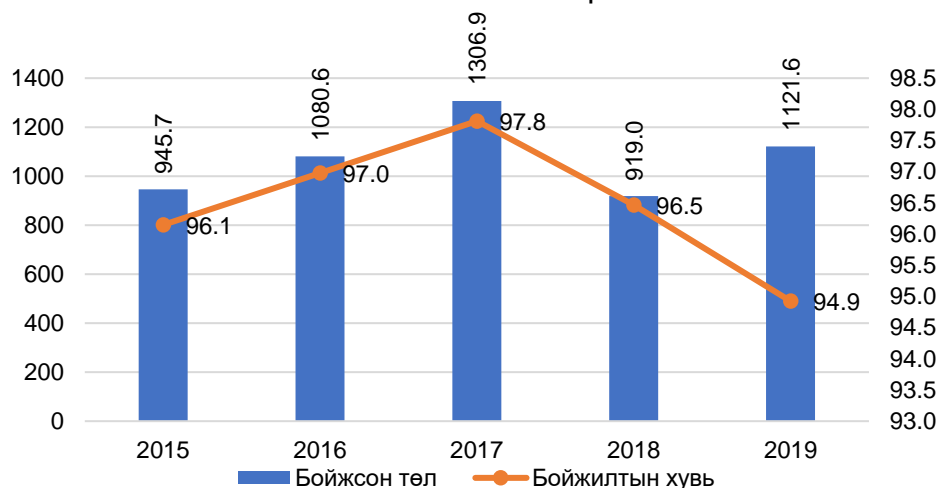
Хээлтэгч малын тоо

ХҮСНЭГТ 15. ТӨЛ БОЙЖИЛТ

	2015	2016	2017	2018	2019	Үүнээс:				
						Унага	Тугал	Ботго	Хурга	Ишиг
Гарсан төл	983540	1114290	1336222	952672	1181551	28615	23841	7378	400948	720769
Бойжсон төл	945639	1080628	1306992	919019	1121589	26806	22405	7092	382077	683209
Бойжилтын хувь	96.1	97.0	97.8	96.5	94.9	93.7	94.0	96.1	95.3	94.8

ЗУРАГ 12. Бойжилтын хувь, БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ, мянган толгойгоор

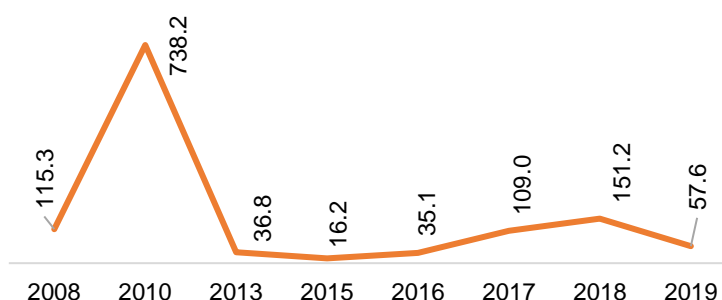
II.2.6 Том малын зүй бус хорогдол 18.9

2019 оны эхний малын 57.7 мянган толгой мал зүй бусаар хорогдсон нь өмнөх оноос 38.8 мянган толгойгоор илүү мал хорогдсон байна. Нийт хорогдолтын 61.3 хувийг ямаа, 30.4 хувийг хонь, 3.7 хувийг адуу, 4.4 хувийг үхэр, 0.2 хувийг тэмээ эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 16. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУСЫН ХОРОГДОЛ

	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2019	
						Хувь	Зөрүү
Дүн	16223	35131	10900	151210	57652	38.1	-93558
Тэмээ	246	187	87	383	134	35.0	-249
Адуу	516	641	311	1977	2146	108.5	169
Үхэр	488	915	286	3367	2506	74.4	-861
Хонь	4764	8280	3279	36999	15502	41.9	-21497
Ямаа	10209	25108	6937	108484	35364	32.6	-73120

ЗУРАГ 13. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУСЫН ХОРОГДОЛ, мянган толгойгоор

II.2.7 Малын хээл хаялт, сувайралт

Оны эхний хээлтэгч малын 34.7 хувь буюу 494.2 мянган эх мал хээл хаяж, сувайрсан байна. 2017 онтой харьцуулахад хээл хаясан малын тоо 32 мянган толгойгоор, сувайрсан малын тоо 388 мянган толгойгоор өссөн байна. Нийт хээл хаясан малын 89.9 хувийг, сувайрсан малын 62 хувийг эм ямаа эзэлж байна.

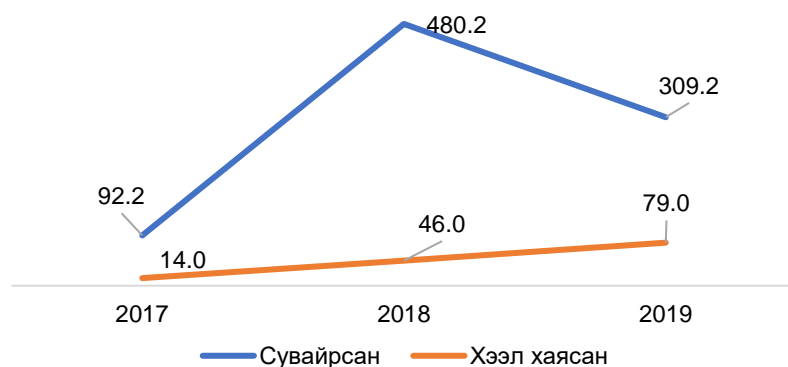
ХҮСНЭГТ 17. ХЭЭЛ ХАЯСАН БОЛОН СУВАЙРСАН ЭХ МАЛЫН ТОО

	Сувайрсан				Хээл хаясан			
	2017	2018	2019	2019/2018	2017	2018	2019	2019/2018
Бүгд	92239	480177	309153	64.4	14061	####	79036	171.8
Ингэ	231	343	324	94.5	24	125	14	11.2
Гүү	4582	10664	11102	104.1	516	839	1364	162.6
Үнээ	3378	7760	8360	107.7	316	561	631	112.5
Эм хонь	28878	163904	88562	54.0	2225	5874	7783	132.5
Эм ямаа	55170	297506	200805	67.5	10980	####	69244	179.3

ХҮСНЭГТ 18. ОНЫ ЭХНИЙ НИЙТ ХЭЭЛТЭГЧИД ХЭЭЛ ХАЯЖ, СУВАЙРСАН ЭХ МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

	Сувайрсан					Хээл хаясан				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	6.9	6.0	6.5	31.7	20.3	2.0	2.7	1.0	3.0	5.2
Ингэ	3.8	2.1	14.5	28.8	2.1	0.1	0.4	1.6	2.3	0.1
Гүү	14.6	13.2	12.6	24.8	24.8	2.5	2.5	1.2	1.8	3.0
Үнээ	14.3	12.0	1.8	2.5	24.2	1.3	2.1	0.2	0.9	1.8
Эм хонь	5.9	5.8	6.3	33.2	19.1	0.8	1.1	0.5	1.2	1.7
Эм ямаа	7.0	5.7	6.3	31.7	20.8	2.7	3.6	1.2	4.1	7.2

ЗУРАГ 14. МАЛЫН ХЭЭЛ ХАЯЛТ, СУВАЙРАЛТ, мянган толгойгоор

II.2.8 Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо

2019 онд 23.3 мянган хээлтүүлэгч малын тоологдож өмнөх оноос 293 толгойгоор өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 19. ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧ МАЛЫН ТОО

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	9045	12607	14939	16949	19120	21468	23315	23407	23027	23320
Буур	297	338	360	365	410	448	469	468	482	500
Азарга	2128	2379	2574	2923	3325	3804	4413	4942	5449	5768
Бух	326	491	597	832	1057	1243	1401	1539	1453	1515
Хуц	2583	3838	4555	5068	5657	6451	6793	6495	6282	6132
Ухна	3711	5561	6853	7761	8680	9522	10239	9963	9361	9405

2019 оны нэг хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгч малын тооноос харахад хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохиргоо нь бод малын хувьд (үнээ, ингэнээс бусад) үржлийн нормоор харин бог малын хувьд алдагдсан хэвээр байна.

Үржлийн нормоор бог малын нэг хээлтүүлэгчид 25-30 хээлтэгч ноогдох ёстой атал 2019 онд аймгийн дунджаар 74 эм хонь, 103 эм ямаа ноогдож 6 дахин өндөр үзүүлэлт гарч байна.

ХҮСНЭГТ 20. НЭГ ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИД НОГДОХ ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО

	Үржлийн норм	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ингэ	20-25	27	27	27	29	28	28	30	31	32
Гүү	12-15	7	7	7	8	8	8	8	8	8
Үнээ	35-45	31	25	26	23	21	21	19	22	24
Эм хонь	25-30	77	64	63	66	68	72	73	76	74
Эм ямаа	25-30	117	90	85	85	86	92	92	99	103

II.2.9

Малын хэрэглээний зарлага

ХҮСНЭГТ 21. МАЛЫН НИЙТ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАРЛАГА

	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 хувь
Бүгд	476539	470576	991933	1056095	870970	82.5
Тэмээ	2921	1923	9489	17013	6792	39.9
Адуу	7786	2869	8847	18911	22816	120.6
Үхэр	7339	6364	2983	4705	21995	467.5
Хонь	169749	155505	345638	411615	317884	77.2
Ямаа	288744	303915	624976	603851	501483	83.0

ХХҮСНЭГТ 22. ОНЫ ЭХНИЙ МАЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 хувь
Бүгд	16.3	16.1	28.4	27.8	24.2	87.1
Тэмээ	8.4	5.5	8.9	13.8	15.3	110.8
Адуу	8.8	3.2	12.5	22.1	17.2	78.0
Үхэр	12.5	10.8	7.7	11.2	26.0	232.5
Хонь	18.7	17.1	31.2	34.5	29.8	86.4
Ямаа	15.8	16.6	28.7	25.6	22.1	86.3

Оны эхний малын 24.2 хувь буюу 870.1 мянган толгой малыг хэрэглээнд зарцуулсан нь 2018 оноос 185.1 мянган толгойгоор буюу 17.5 хувиар хэрэглээнд зарцуулт буурсан байна. Хэрэглээнд зарцуулсан малын 5.9 хувийг бод мал эзэлж, 94.1 хувийг бог мал эзэлж байгаагаас оны эхний нийт малаас тэмээний 15.3 хувь, адууны 17.2 хувь, үхрийн 26.0 хувь, хонины 29.8 хувь, ямааны 22.1 хувийг хэрэглээндээ зарцуулсан байна.

ХҮСНЭГТ 23. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ МАЛЫН ТОО ТӨРЛӨӨР

	Зах зээлд худалдан борлуулсан					Хүнсэнд хэрэглэсэн				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	207538	206282	636215	631992	662854	180914	180171	226893	205222	208116
Тэмээ	1256	999	10431	13291	5931	775	673	2685	2900	861
Адуу	3167	3240	8932	14995	19319	2090	1983	3329	3879	3497
Үхэр	3129	4060	2792	3883	17968	2409	2671	716	774	4027
Хонь	72554	73718	218048	244413	227061	71404	71596	91975	87821	90823
Ямаа	127432	206282	396012	355410	392575	104236	103248	128188	109848	108908

II.10 Тэжээвэр амьтад

2018 онд 452 гахай, 41 шувуу тоологдсон нь 2017 оныхоос гахай 16, шувуу 41, илжиг 2-оор тус тус буурсан байна. 2019 онд 89 гахай, 70 шувуу, илжиг 36 тус тус тоологдсон байна.

ХҮСНЭГТ 24. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018	
									хувь	зөрүү
Гахай	57	129	231	358	491	468	452	89	19.69	-363
Шувуу	1528	149	146	158	85	82	41	70	170.7	29
Илжиг	59	37	25	16	33	36	34	36	105.9	2

II.11 Малжуулалтын талаарх мэдээлэл

Монгол улсын Засгийн газрын ядуурлыг бууруулах ажлын хүрээнд малгүй болон мал цөөтэй иргэдийг малжуулах арга хэмжээг авч, нилээдгүй хөрөнгө мөнгийг зарцуулсан байна. Малжуулах арга хэмжээ нь орон нутгийн хөрөнгөөр 255.6 сая төгрөг, гадаад улс орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр 57.4 сая төгрөг, бусад хөрөнгө оруулалтаар 199.6 мянган төгрөгийн санхүүжилтээр хийгджээ.

ХҮСНЭГТ 25. МАЛЖУУЛАЛТАНД ХАМРАГДСАН ӨРХИЙН ТОО, АМ БҮЛИЙН ТОО, МАЛЖУУЛАЛТААС АВСАН МАЛЫН ТОО, МАЛЖУУЛАЛТААР ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ /сая төгрөг/

		2016	2017	2018	2019	2019/2018 Хувь
Малжуулалтанд хамрагдсан өрхийн тоо		379	202	289	148	51.2
Ам бүлийн тоо		1547	791	1180	667	56.5
Нэг өрхөд ногдох ам бүлийн тоо		5	4	4	5	125.0
Малжуулалтаас авсан малын тоо		15287	13075	12114	7536	62.2
Үүнээс:	Бод малын тоо	338	82	543	148	27.3
	Бог малын тоо	14949	12993	11571	7388	63.8
Нэг өрхөд ногдох малын тоо		40	65	42	50	119.0
Малжуулалтаар зарцуулсан хөрөнгө мян.төг		958.1	524.1	846.4	512.6	60.6
Үүнээс:	Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	81.2	49	101.4	57.4	56.6
	Орон нутгийн хөрөнгөөр	591.5	239	297.4	255.7	86.0
	Бусад	285.7	236.1	447.3	199.6	44.6

2019 онд 148 өрх малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан бөгөөд нэг өрхийн ам бүлийн тоо дунджаар 5 хүн байна. Малжуулалтанд хамрагдсан өрхийн тоо өмнөх оноос 141 өрхөөр буурчээ. Малжуулах арга хэмжээгээр дээрх өрхүүдэд нийт 7536 толгой мал олгогдсон бөгөөд 98.0 хувь нь бог мал байна. Малжуулалтанд нийт 512.6 сая төгрөгийн хөрөнгө зарцуулсан байна.

II.12 Худаг усан сангийн тоо, усжуулалтын талаарх мэдээлэл

2019 онд 42 худаг шинээр гаргахад төсвийн хөрөнгөөр 354.9 сая төгрөг зарцуулсан байна. Шинээр гаргасан худгийн тоо өмнөх оныхоос 18-аар өсчээ. 42 худаг сэргээн засварласны 32 нь энгийн уурхайн, 10 нь инженерийн хийцтэй худаг байсан бөгөөд худгийн засвар шинэчлэлтэд нийт 105.5 сая төгрөг зарцуулжээ.

ХҮСНЭГТ 26. ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН

		2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 хувь
Шинээр гаргасан худгийн тоо		30	13	22	24	42	175.0
Үүнээс:	Инженерийн хийцтэй өрөмдмөл	22	7	14	13	38	292.3
	Энгийн уурхайн	8	6	8	11	4	36.4
Шинээр гаргахад зарцуулсан хөрөнгө сая.төг		8994	188.9	199.3	348.7	354.9	101.8

ХҮСНЭГТ 27. ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН

		2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 хувь
Засварласан худгийн тоо		63	79	22	23	42	182.6
Үүнээс:	Инженерийн хийцтэй өрөмдмөл	10	7	-	7	10	142.9
	Энгийн уурхайн	53	72	22	16	32	200.0
Засварлахад зарцуулсан хөрөнгө, сая.төг		5208	116.3	20.3	40.5	105.5	260.5

ГУРАВ. МАЛ СҮРГИЙН БЭЛЧЭЭРИЙН ДААЦ, ТЭЖЭЭЛИЙН НӨӨЦ

III.1 Малын бэлчээрийн даац

Газрын албаны 2019 оны газрын нэгдмэл сангийн тайлангаар манай аймгийн бэлчээр хадлангийн талбай 7976.2 мянган га талбай болж, өмнөх оныхоос 360.7 мянган га-гаар буурсан байна. Аймгийн хэмжээнд 360.7 мянган га талбай бүхий газрыг говийн их дархан цаазат газрын “Б” хэсэгт нэмэж хамгаалтанд авсантай холбоотой бэлчээрийн талбайн хэмжээ буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 28. Бэлчээрийн хүрэлцээ хангамж

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Хадлан бэлчээрийн талбай, мян.га	8536	8536.1	8336.8	8337	8337.2	8337	8336.9	7976.2
100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд ноогдох хонин толгойд шилжүүлсэн малын тоо	28	33	39	44	53	57	56	60

“МАЛ СҮРГИЙН ТООГ БЭЛЧЭЭРИЙН ДААЦ, НӨХЦӨЛТЭЙ УЯЛДУУЛЖ ТОГТООХ” судалгаагаар 2018 онд бэлчээрийн хэмжээнд тохируулан тооцсон малын тоо 100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд хонин толгойд шилжүүлснээр 56 байна. 2019 онд 100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд хонин толгойд шилжүүлснээр 60 толгой мал ноогдож, дээрх үзүүлэлтээс 4 толгой малаар хэтэрсэн байна.

Сүүлийн жилүүдэд малын тоо толгой өсөхийн хэрээр 100 га хадлан бэлчээрийн талбайд ноогдох малын тоо зарим сумуудад их хэмжээгээр нэмэгдэх хандлагатай байна. 100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд хонин толгойд шилжүүлснээр аймгийн дундаж 60, Есөнбулаг 148, Халиун 121, Жаргалан 81 толгой мал ноогдож байгаа аймгийн дундаас 1.4-2.4 дахин их байна. Хамгийн бага мал ноогдож байгаа сум Алтай, Баян-Уул сумдад 22-52 мал ноогдож байна. Хавсралт, хүснэгт 17.2–оос үзнэ үү.

III.1 Тэжээлийн хүрэлцээ, хангамж

2018 онд аймгийн хэмжээгээр 7481.3 тн хадлан, 730.3 тн тэжээлийн ургамал, 140.7 тн гар тэжээл, хужир шүү 4535.6 тус тус бэлтгэсэн байсан бол 2019 онд 1258.2 тн буюу 16.8 хувиар хадлан, 96.4 тн буюу 12.8 хувиар гар тэжээл нэмэгдсэн бол, 80 тн буюу 4.2 хувиар тэжээлийн ургамал, хужир шүү 623 тн буюу 13.7 хувиар тус тус буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 29. БЭЛТГЭСЭН ТЭЖЭЭЛ, нэр төрлөөр /тн/

	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018
Хадлан	5912.8	5169.3	7568.2	7481.3	8739.5	116.8
Тэжээлийн ургамал	1159.3	1545.9	262.8	1919.3	1839.3	95.8
Гар тэжээл	190.9	283.2	533.3	750.3	846.7	112.8
Хужир	1848.8	2879.5	3727.4	4535.6	3912.6	86.3

Дүгнэлт

Манай Улсын эдийн засаг, нийгмийн амьдралд хөдөө аж ахуйн салбар шийдвэрлэх ач холбогдолтой асуудлууд хэвээр байгаа билээ. Нийт мал сүргийн тоо 1970 оноос 2019 оны хооронд жилд дунджаар 2 хувиар өссөөр, 2019 оны жилийн эцэст малын тоо 3597.7 мянган толгойд хүрсэн байна. Нийт малын тоо өмнөх оноос 2.4 хувь буюу 84.3 мянган толгойгоор өссөн байна. Мал сүргийн тоо таван төрөл дотор адуу 1.9 хувь, тэмээ 1.8 хувь, өссөн бол ямаа 3.3 хувь, хонь 0.9 хувиар тус тус өссөн бол үхэр 0.9 хувиар буурсан байна. Малын тоо буурахад цаг агаарын хүндрэл, малчид малаа эдийн засгийн эргэлтэд ихээхэн оруулсан нь харагдаж байна. Сүүлийн жилүүдэд ноолуурын үнийн өсөлтөөс шалтгаалан ямаагаа түлхүү өсгөх хандлага байна. 2019 оны эхэнд тоологдсон хээлтэгчийн 77.2 хувь буюу 1177.7 мянган эх мал төллөж, гарсан төлийн 94.6 хувь буюу 1121.6 мянган төл бойжжээ. Бойжуулсан төлийн тоо өмнөх оноос 170.9 мянгаар буюу 17.9 хувиар өссөн байна.

Аймгийн хэмжээнд 2019 оны жилийн эцэст 16075 өрх байгаагаас малтай 10521 өрх тоологдсны 7255 өрх буюу 68.9 хувь нь малчин өрх, 3266 өрх буюу 31.1 хувь нь малыг амьдрал ахуйдаа туслах чанартайгаар өсгөн үржүүлж буй мал бүхий өрх байна.

Мал аж ахуйн салбарт нийт 12287 малчид ажиллаж байна. Нийт малчдыг насны бүлгээр авч үзвэл 29.8 хувь нь 15-34 насны, 58.9 хувь нь 35-59 насны, 11.3 хувь тэтгэвэрийн насны хүмүүс байна. Жил бүрийн тооллогын дүнгээс харахад сүүлийн жилүүдэд малчдын тоо буурч байна. Нийт малчдын дүнд залуу малчдын эзлэх хувийн жин буурч, 35-аас дээш насны малчдын эзлэх хувь нэмэгдэж байгаа нь цаашид мал аж ахуйн салбарт ажиллах хүчин хомсдох, нүүдэлчдийн өв соёл, ёс заншил мартагдах, нутаг орон эзгүйрэх, төвлөрөл дагасан ажилгүйдэл нэмэгдэх мэт сөрөг үр дагавартай. Тиймээс залуу малчдын тоо цөөрч байгаа шалтгаан нөхцөлд дүгнэлт хийж, зөв гарцыг тодорхойлон залуу малчдыг дэмжсэн үр дүнтэй ажил зохион байгуулах нь зүйтэй. Малчин нэг өрхөд 496, малтай нэг өрхөд 342 толгой мал ногдож байгаа нь улсын дунджаас малчин өрхийнх 39, малтай өрхийнх 52 толгой малаар олон байна.

Нийт малчин өрхийн 87.1 хувь нь цахилгаан эх үүсвэртэй, 78.5 хувь нь телевизортой, 70.6 хувь нь автомашинтай, 70.9 хувь нь мотоциклтэй, 98.9 хувь гар утас хэрэглэдэг байна.

Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувийн жинг 2019 оны байдлаар авч үзвэл, ямаа 63.1 хувь, хонь 29.6 хувь, үхэр 2.3 хувь, адуу 3.7 хувь, тэмээ 1.2 хувийг эзэлж байна. 1970 оноос хойш 49 жилийн хугацаанд тэмээний тоо толгой 13.9 хувиар буурсан байхад ямааны тоо толгой 5.4 дахин нэмэгджээ. Сүүлийн 49 жилийн хугацаанд мал сүргийн бүтэц хэрхэн өөрчлөгдсөнийг авч үзэхэд, ямааны эзлэх хувь 32.0 пунктээр өсөж, харин хониных 24.3 пункт, үхрийнх 2.6 пункт, тэмээнийх 2.6 пункт, адууных 2.5 пунктээр буурчээ.

Малын тоо толгой сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсэнээс гадна таван төрлийн малын харьцаа, сүргийн бүтцэд томоохон өөрчлөлт гарсан байна. 1970 оны улсын мал тооллогын үр дүнгээс үзэхэд сүрэгт бод мал дунджаар 15 хувь, бог мал дунджаар 85 хувийг эзэлдэг байсан бол 2019 оны байдлаар бод мал дунджаар 7.7 хувь, бог мал дунджаар 92.7 хувийг эзлэх болж, бод малын хувийн жин 7.7 пунктээр, бог малынх 7.6 пунктээр нэмэгджээ.

Манай улсын хонь, ямааны харьцаа 1990 он хүртэл 75:25 буюу 3 хонинд нэг ямаа ногдож байсан. Бог малд хонь 75.0 орчим хувь, ямааны тоо 25.0 орчим хувь байхад

сүргийн бүтцэд болон малын бэлчээр ашиглалтад зохистой байсан уламжлалт харьцаа алдагдсаар 25 орчим жил болж байна.

Иймд сүргийн бүтцэд эзлэх ямааны хувь илүү нэмэгдэж байгаа нь бэлчээрт сөрөг үр дагавартай тул энэ тал дээр анхаарал хандуулах шаардлагатай юм.

2019 онд 870.9 мянган толгой малыг хэрэглээнд зарцуулсан нь 2018 оныхоос 33.8 мянган толгойгоор буюу 4.1 хувиар их хэрэглээтэй гарчээ. Малтай нэг өрх дунджаар 120 толгой малыг хэрэглээнд зарцуулсан байна.

2019 онд 89 гахай, 70 шувуу тоологдсон байна. 2016 оноос хойш гахай, шувууны тоо буурсаар байна. Шувууны тоог 2015 онтой харьцуулбал 2 дахин буурсан байна. Иймд туслах аж ахуйн чиглэлээр гахай, тахианы аж ахуй байгуулах, өндөг, сүүний чиглэлээр үйлдвэрлэл явуулж, иргэдийн хэрэгцээг хангах зорилтуудыг хэрэгжүүлэхээр анхаарал хандуулан ажиллах хэрэгтэй байна.

Малчин өрхийн мал сүрэг нь удмын сангийн үнэт нөөц баялаг юм. Түүнийг өөр дотор нь цэврээр үржүүлэх нь чухал. Сүргийн сайн чанарыг хамгаалахын тулд үржил, селекци, технологи ажлыг зөв зохиох шаардлагатай.

2019 оны нэг хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгч малын тооноос харахад хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохиргоо нь бод малын хувьд (ингэнээс бусад) үржлийн нормоор харин бог малын хувьд алдагдсан хэвээр байна.

Үржлийн нормоор бог малын нэг хээлтүүлэгчид 25-30 хээлтэгч ноогдох ёстой атал 2018 онд аймгийн дунджаар 79 эм хонь, 106 эм ямаа ноогдож 6.2 дахин өндөр үзүүлэлт гарч байна.

Хээлтүүлгийн тохиргоо алдагдсанаар хонь, ямаа сувайрах хандлага ажиглагдаж байна.

Судалгаанаас дүгнэж үзэхэд мал аж ахуйн салбараас гарч байгаа мах, сүүг орон нутагт үндсэндээ гар аргаар боловсруулж, харин арьс, шир, ноос, ноолуурын ихэнх хэсэг нь боловсруулалт хийлгүйгээр гадаад зах зээлд гарч байна.

2019 онд 100 га хадлан, бэлчээрийн талбайд хонин толгойд шилжүүлснээр 60 толгой мал ноогдож, дээрх үзүүлэлтээс 4 толгой малаар хэтэрсэн байна. Сүүлийн жилүүдэд малын тоо толгой өсөхын хэрээр 100 га хадлан бэлчээрийн талбайд ноогдох малын тоо зарим сумуудад их хэмжээгээр нэмэгдэх хандлагатай байна.

Хөдөө аж ахуйн салбар нь хүн амын хүнсний хэрэглээг хангагч төдийгүй боловсруулах салбарын гол түүхий эд нийлүүлэгчийн хувьд хөдөө аж ахуйн салбарын хөгжлийг бусад салбаруудтай уялдаатай авч үзэж, хөгжүүлэх нь зүйтэй юм. Хамгийн гол асуудал бол хөдөө орон нутагт хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнийг хадгалах, боловсруулах, борлуулах чиглэлээр жижиг дунд үйлдвэрүүдийг байгуулах, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнийг бэлтгэх төвлөрсөн цэгүүд, хадгалах, хөргөх зоорийг бий болгох нь чухал байна.

МЭДЭЭЛЛИЙН ЭХ ҮҮСВЭР

- “Мал сүргийн тоог бэлчээрийн даац, нөхцөлтэй уялдуулж” судалгаа”, 2019 он
- “Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын тайлан”, 2019 он
- www.nso.mn – Үндэсний Статистикийн хорооны вэб сайт
- www.1212.mn – Статистик мэдээллийн үйлчилгээний нэгдсэн систем
- 2019 оны мал тооллогын дүн
- Говь-Алтай аймгийн нийгэм, эдийн засгийн танилцуулга эмхэтгэл

ХАВСРАЛТУУД

ХҮСНЭГТ 1. МАЛЧДЫН ТОО, улс, бүс, аймаар, жилээр, аймгийн эзлэх хувь

Аймаг	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	289646	285691	293620	297828	311373	303590	288700	285482
Баруун бүс	79150	77137	78351	79220	82239	79192	72395	70477
Завхан	15990	15386	15762	16081	16960	16775	15953	15643
Говь-Алтай	13311	13118	12949	13294	13691	12919	12391	12287
Баян-Өлгий	17808	17723	18302	18398	18411	17200	13993	13746
Ховд	15501	14647	15120	15232	15679	15125	13928	12813
Увс	16540	16263	16218	16215	17498	17173	16130	15988
Хангайн бүс	119514	117555	121149	123056	127687	124682	120381	119171
Орхон	1665	1740	1290	1364	1496	1396	1352	1299
Өвөрхангай	26687	26254	27580	28446	29993	28265	28105	27101
Булган	13861	13942	14853	15200	15579	14472	13795	13917
Баянхонгор	20917	20574	20962	21062	21990	22255	21784	21772
Архангай	26145	26151	26591	26915	27474	27055	25756	25688
Хөвсгөл	30239	28894	29873	30069	31155	31239	29589	29394
Төвийн бүс	55098	55287	57348	58759	61722	60290	58293	57935
Төв	17267	17508	18302	18998	20196	19462	18480	18421
Говьсүмбэр	931	983	1122	1160	1231	1164	1115	1097
Сэлэнгэ	7741	7710	7952	8051	8522	8278	8086	7739
Дорноговь	6858	6950	7086	7221	7477	7232	7033	7024
Дархан-Уул	1837	1972	2223	2108	2279	2297	1848	1743
Өмнөговь	9279	9226	9449	9588	9846	9635	9593	9670
Дундговь	11185	10938	11214	11633	12171	12222	12138	12241
Зүүн бүс	32935	32914	33685	34483	36547	36411	34508	34313
Дорнод	7360	7377	7604	7681	8471	8710	7778	7983
Сүхбаатар	13988	13742	13868	14288	14835	14775	14585	14496
Хэнтий	11587	11795	12213	12514	13241	12926	12145	11834
Улаанбаатар	2949	2798	3087	2310	3178	3015	3123	3586
Баруун бүсэд эзлэх хувь	16.8	17.0	16.5	16.8	16.6	16.3	17.1	17.4
Улсад эзлэх хувь	4.6	4.6	4.4	4.5	4.4	4.3	4.3	4.3

ХҮСНЭГТ 2. МАЛТАЙ ӨРХИЙН ТОО, бүс, аймаар, жилээр, мянган өрх, аймгийн эзлэх хувь

Аймаг	1991	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	288.940	283.930	268.730	225.400	216.570	216.734	223.761	228.950	230.854	233.317
Баруун бүс	80.640	79.710	73.780	65.390	60.330	59.886	62.019	63.112	63.343	63.836
Завхан	17.650	19.070	16.630	13.600	12.350	12.180	12.930	13.171	13.264	13.392
Говь-Алтай	11.660	12.610	12.580	10.160	9.510	9.600	9.930	10.180	10.315	10.521
Баян-Өлгий	18.510	14.460	15.400	15.500	13.860	14.610	14.960	14.976	14.910	14.948
Ховд	14.200	14.830	13.510	12.090	12.040	11.360	11.630	11.876	11.857	11.937
Увс	18.620	18.750	15.660	14.040	12.590	12.140	12.570	12.909	12.997	13.038
Хангайн бүс	97.380	99.880	100.940	82.480	80.530	79.395	81.614	83.830	84.944	85.694
Орхон	2.980	3.230	2.570	1.530	1.390	1.081	1.130	1.217	1.180	1.119
Өвөрхангай	23.170	23.550	23.550	19.670	17.970	17.959	18.520	18.956	19.209	19.233
Булган	11.980	11.510	11.780	9.240	9.690	10.337	10.614	10.685	10.683	10.742
Баянхонгор	15.680	16.540	16.770	13.460	13.490	13.644	14.162	14.566	14.765	14.914
Архангай	21.130	22.060	22.940	18.950	18.160	17.362	17.797	18.410	18.760	19.102
Хөвсгөл	22.440	22.990	23.320	19.630	19.830	19.012	19.391	19.996	20.347	20.584
Төвийн бүс	65.510	61.410	56.600	45.280	45.630	47.011	48.415	49.248	49.462	50.118
Төв	21.120	19.180	16.790	12.920	13.950	14.704	15.034	15.231	15.341	15.594
Говьсүмбэр	1.170	1.150	1.010	0.870	0.740	0.994	1.055	1.041	1.011	1.022
Сэлэнгэ	13.500	11.810	10.450	7.610	9.350	9.406	9.565	9.543	9.494	9.554
Дорноговь	6.190	6.360	6.280	5.020	4.460	5.020	5.141	5.201	5.288	5.351
Дархан-Уул	5.510	4.810	3.820	2.510	3.030	2.408	2.501	2.531	2.366	2.297
Өмнөговь	8.520	8.240	8.330	7.260	6.890	6.963	7.172	7.418	7.496	7.707
Дундговь	9.510	9.850	9.910	9.090	7.220	7.516	7.947	8.283	8.466	8.593
Зүүн бүс	32.750	31.890	29.680	25.740	24.600	25.307	26.443	27.616	28.399	29.011
Дорнод	10.100	9.350	8.770	6.970	6.270	6.342	6.641	7.044	7.295	7.636
Сүхбаатар	9.420	10.190	10.280	9.740	9.130	9.492	9.852	10.073	10.220	10.302
Хэнтий	13.240	12.350	10.640	9.030	9.200	9.473	9.950	10.499	10.884	11.073
Улаанбаатар	12.660	11.040	7.730	6.510	5.480	5.135	5.270	5.144	4.706	4.658
Баруун бүсэд эзлэх хувь	14.5	15.8	17.1	15.5	15.8	16.0	16.0	16.1	16.3	16.5
Улсад эзлэх хувь	4.0	4.4	4.7	4.5	4.4	4.4	4.4	4.4	4.5	4.5

ХҮСНЭГТ 3. МАЛЧИН ӨРХИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, улс, бүс, аймаар, жилээр, өрхөөр

	Ангилал	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	Цахилгааны эх үүсгүүр	119831	122275	132823	135113	138343	138459	136722	141714
	Нарны	117410	120012	129704	126987	130419	130489	126554	130837
	Салхины	2290	1499	1002	1311	768	586	702	404
	Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	1639	1361	1395	1306	1062	1527	1891	2288
	Төвлөрсөн систем	5863	4119	7435	6751	7534	7638	9461	10280
	Бусад	297	455	231	57	180	280	861	322
	Сансарын антенн	83995	89092	99300	103253	103991	101766	107252	113008
	Телевизор	108737	107621	114887	118308	118699	120219	119289	125403
	Радио	42969	43263	48941	48112	42360	33118	32203	33322
	Оёдлын машин	89021	100281	94796	92773	89604	72988	73166	75737
Гар утас	129178	145020	161313	122913	153634	-	-	-	
Гар аргаар хийсэн эсгий	64793	53624	45251	41090	36427	45900	29397	22106	
Баруун бүс	Цахилгааны эх үүсгүүр	34032	33024	35026	34469	34118	35108	34119	33515
	Нарны	33129	32327	34085	33642	33388	34483	32725	31999
	Салхины	88	9	15	29	19	19	37	17
	Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	110	30	11	24	42	21	120	19
	Төвлөрсөн систем	640	568	912	821	743	705	1226	1586
	Бусад	65	10	3	0	1	6	165	41
	Сансарын антенн	21687	22311	23657	25024	24839	25136	25464	26143
	Телевизор	28435	27558	27448	28248	27915	28428	27826	28597
	Радио	10013	11424	12749	12670	10547	9134	8924	10124
	Оёдлын машин	25191	26472	26172	26832	25486	22084	20700	21989
Гар утас	32538	37308	41117	30711	39203	-	-	-	
Гар аргаар хийсэн эсгий	31263	30558	23724	2968	21923	1005	1136	1202	
Говь-Алтай	Цахилгааны эх үүсгүүр	6790	5745	5764	6001	6128	6211	6167	6314
	Нарны	6733	5667	5718	5966	6079	6163	6048	6145
	Салхины	6	1	0	1	6	11	9	7
	Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	13	11	8	6	16	9	17	8
	Төвлөрсөн систем	11	64	38	45	36	49	109	201
	Бусад	27	2	0	0	1		16	6
	Сансарын антенн	4425	4450	4625	4809	4989	5051	5164	5454
	Телевизор	4924	4991	4872	5076	5311	5359	5535	5696
	Радио	2801	2641	3364	3217	2620	2785	2809	3071
	Оёдлын машин	4194	4020	4100	4197	3947	3487	3717	4059
Гар утас	6200	7888	8365	5458	8209	-	-	-	
Гар аргаар хийсэн эсгий	896	2104	289	32	121	42	44	5	

ХҮСНЭГТ 4. МАЛЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймаар, жилээр мянган толгой

Аймаг	1970	1980	1990	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	22,574.7	23,771.4	25,856.9	30,227.5	30,398.8	32,729.5	55,979.8	61,549.2	66,219.0	66,460.2	70,969.3
Баруун бүс	7,246.5	7,584.6	8,499.7	8,702.4	9,241.8	7,418.5	13,711.2	15,135.8	16,201.6	15,557.4	16,004.3
Завхан	1,686.6	1,875.9	2,133.4	1,941.3	2,102.2	1,717.7	3,133.0	3,406.2	3,597.3	3,555.4	3,849.9
Говь-Алтай	1,342.5	1,582.0	1,693.6	2,035.1	1,834.2	1,315.5	2,922.6	3,497.5	3,801.7	3,513.4	3,597.7
Баян-Өлгий	1,073.9	1,105.8	1,318.4	1,310.4	1,320.5	1,126.9	2,021.0	2,167.4	2,226.1	2,166.9	2,192.8
Ховд	1,463.7	1,539.6	1,687.7	1,836.3	1,963.7	1,639.1	2,905.4	3,280.6	3,446.6	3,146.4	3,084.3
Увс	1,679.8	1,481.3	1,666.7	1,579.3	2,021.3	1,619.3	2,729.1	2,784.1	3,129.9	3,175.3	3,279.6
Хангайн бүс	7,286.1	7,765.1	8,080.6	10,711.8	10,090.4	12,216.5	20,481.6	23,163.7	24,404.8	24,323.1	26,246.5
Орхон		8.8	53.5	168.5	137.3	169.2	119.8	134.2	122.3	114.4	126.9
Өвөрхангай	1,707.8	1,933.9	2,061.6	2,159.0	2,301.2	2,010.6	4,511.0	5,208.6	5,743.5	5,461.3	5,625.5
Булган	906.0	937.3	998.2	1,522.8	1,399.3	2,293.2	3,223.8	3,485.6	3,361.6	3,305.5	3,641.7
Баянхонгор	1,593.4	1,832.7	1,599.1	2,375.7	1,553.5	1,963.0	3,771.9	4,236.3	4,587.7	4,249.5	4,644.9
Архангай	1,479.3	1,451.9	1,496.3	2,216.1	2,194.9	2,679.2	4,457.1	5,009.6	5,291.7	5,482.0	6,167.0
Хөвсгөл	1,599.6	1,600.5	1,871.9	2,269.6	2,504.3	3,101.3	4,398.1	5,089.4	5,297.8	5,710.4	6,040.4
Төвийн бүс	4,700.6	4,919.1	5,693.1	6,792.7	6,628.1	7,558.0	13,206.5	14,154.4	15,193.4	15,428.5	16,958.7
Төв	1,323.2	1,309.0	1,711.4	2,022.1	1,780.2	2,710.7	4,458.6	4,705.9	4,685.1	4,582.4	4,979.2
Говьсүмбэр				112.5	155.9	153.2	379.5	397.9	438.4	427.5	452.0
Сэлэнгэ	349.0	397.9	512.5	654.5	627.5	1,265.6	1,458.7	1,599.8	1,509.9	1,540.0	1,682.5
Дорноговь	767.5	875.3	943.5	1,036.6	971.1	1,056.8	1,801.2	1,752.9	2,001.6	2,148.1	2,404.2
Дархан-Уул	4.3	22.1	109.3	194.5	142.9	249.8	288.4	324.2	310.9	306.0	347.4
Өмнөговь	917.5	962.9	910.9	1,489.6	1,121.5	1,010.3	2,055.8	2,314.0	2,654.4	2,598.4	3,000.3
Дундговь	1,339.3	1,351.9	1,505.5	1,282.8	1,829.1	1,111.5	2,764.4	3,059.9	3,593.0	3,825.9	4,093.1
Зүүн бүс	3,309.7	3,450.7	3,440.0	3,790.0	4,191.4	5,273.8	8,176.9	8,656.9	9,995.5	10,739.5	11,315.0
Дорнод	992.1	1,036.9	936.7	826.2	978.5	1,113.3	1,555.4	1,722.9	2,057.8	2,377.8	2,629.6
Сүхбаатар	1,001.4	1,068.4	1,004.7	1,492.5	1,523.1	1,979.8	3,070.3	3,030.4	3,528.4	3,716.8	3,817.0
Хэнтий	1,316.2	1,345.3	1,498.7	1,471.4	1,689.7	2,180.7	3,551.2	3,903.6	4,409.3	4,644.9	4,868.4
Улаанбаатар	32.0	52.0	143.6	230.6	247.1	262.9	403.7	438.3	423.6	411.8	444.9
Баруун бүсэд эзлэх хувь	18.5	20.9	19.9	23.4	19.8	17.7	21.3	23.1	23.5	22.6	22.5
Улсад эзлэх хувь	5.9	6.7	6.5	6.7	6.0	4.0	5.2	5.7	5.7	5.3	5.1

ХҮСНЭГТ 5. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр, мянган толгой

Аймаг	1971	1980	1990	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	7118.6	8483.4	9519.1	8273.3	7399.2	19179.5	19721.7	22642.0	19403.3	23587.0
Баруун бүс	2562.4	2948.8	3331.3	2560.7	1484.8	4797.5	4763.2	5718.1	4541.7	5107.5
Завхан	594.7	688.4	788.7	551.2	336.4	1074.5	1049.5	1235.1	1000.8	1305.5
Говь-Алтай	482.1	601.5	646.7	579.7	104.6	945.6	1080.6	1307.0	919.0	1123.4
Баян-Өлгий	380.3	439.7	521.7	432.1	359.4	781.0	789.8	856.8	749.6	809.2
Ховд	528.9	612.8	686.4	556.0	348.2	1011.4	1045.4	1206.5	880.2	830.5
Увс	576.4	606.4	687.8	441.6	336.2	984.9	797.8	1112.6	991.9	1038.9
Хангайн бүс	2269.7	2777.0	2938.3	2930.7	2609.6	6732.5	7322.5	8196.1	6543.5	8706.7
Орхон	-	2.8	12.0	61.3	55.1	48.1	44.9	50.0	34.7	53.4
Өвөрхангай	484.6	662.6	754.3	502.3	298.1	1440.6	1678.5	1890.5	1338.7	2000.6
Булган	321.7	325.7	361.4	472.3	678.6	1108.0	1190.7	1296.3	1045.3	1311.9
Баянхонгор	448.2	666.2	581.8	586.4	254.1	1181.9	1178.5	1488.6	744.7	1438.1
Архангай	476.5	527.3	550.7	659.2	583.6	1526.6	1592.5	1796.7	1582.7	1964.7
Хөвсгөл	538.7	592.4	678.1	649.2	740.0	1427.4	1637.4	1674.0	1797.3	1938.0
Төвийн бүс	1270.0	1661.6	1932.4	1596.3	1684.9	4579.5	4508.9	5209.8	4557.5	5713.8
Төв	381.6	485.7	616.3	559.0	623.3	1657.0	1602.0	1821.6	1467.3	1836.5
Говьсүмбэр	-	-	-	37.8	42.7	139.7	153.1	170.2	138.0	166.9
Сэлэнгэ	103.0	130.6	183.5	190.6	405.2	569.3	599.0	530.0	595.7	608.5
Дорноговь	247.6	295.8	309.0	261.4	283.7	572.9	518.3	655.3	659.7	760.3
Дархан-Уул	1.6	6.8	27.7	60.4	86.0	138.9	121.5	119.4	123.1	143.0
Өмнөговь	196.8	282.2	257.6	304.7	56.5	530.7	540.5	664.3	400.0	787.7
Дундговь	339.4	460.5	538.3	182.4	187.6	970.9	974.7	1249.1	1173.7	1410.9
Зүүн бүс	1007.1	1080.2	1280.0	1115.0	1540.5	2903.1	2960.9	3343.9	3594.1	3891.5
Дорнод	331.0	338.6	356.1	257.3	273.9	540.2	575.5	657.2	827.3	884.4
Сүхбаатар	274.1	349.9	384.0	433.0	656.2	1070.2	994.8	1189.1	1274.5	1328.6
Хэнтий	402.0	391.7	539.9	424.7	610.4	1292.7	1390.6	1497.6	1492.2	1678.5
Улаанбаатар	9.4	15.8	37.1	70.6	79.4	166.8	166.2	174.1	166.5	167.5
Баруун бүсэд эзлэх хувь	18.8	20.4	19.4	22.6	7.0	19.7	22.7	22.9	20.2	22.0
Улсад эзлэх хувь	6.8	7.1	6.8	7.0	1.4	4.9	5.5	5.8	4.7	4.8

ХҮСНЭГТ 6. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр, мянган толгойгоор

Аймаг	1991	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	12,043.4	14,154.4	15,533.9	23,863.8	26,477.2	28,242.4	29,777.8	30,963.5
Баруун бүс	3,993.4	4,130.5	3,568.9	5,590.3	6,296.0	6,640.5	6,801.2	6,823.2
Завхан	950.5	1,006.5	782.2	1,259.1	1,379.8	1,444.8	1,501.4	1,555.9
Говь-Алтай	844.6	890.6	684.0	1,184.1	1,412.0	1,514.3	1,570.8	1,524.9
Баян-Өлгий	619.8	596.7	519.3	835.8	914.2	915.9	914.7	913.1
Ховд	789.9	795.3	780.0	1,161.3	1,337.6	1,426.5	1,397.3	1,365.0
Увс	788.6	841.4	803.4	1,150.0	1,252.4	1,339.0	1,417.0	1,464.3
Хангайн бүс	3,669.6	4,923.5	5,718.3	8,692.1	9,807.6	10,284.9	10,890.0	11,316.7
Орхон	25.2	72.8	83.5	55.1	60.6	56.7	55.2	58.1
Өвөрхангай	932.1	1,169.8	933.3	1,814.7	2,092.9	2,285.5	2,387.5	2,295.3
Булган	457.0	677.3	1,078.4	1,444.8	1,573.7	1,520.9	1,576.7	1,651.4
Баянхонгор	765.1	1,053.2	937.2	1,530.1	1,740.7	1,825.5	1,955.1	1,970.2
Архангай	672.4	956.7	1,238.5	1,905.8	2,138.5	2,234.2	2,365.3	2,652.1
Хөвсгөл	817.8	993.9	1,447.6	1,941.7	2,201.2	2,362.1	2,550.3	2,689.6
Төвийн бүс	2,660.8	3,380.6	3,663.2	5,738.8	6,255.6	6,621.4	7,025.5	7,383.1
Төв	815.4	992.9	1,308.9	1,988.0	2,139.7	2,127.4	2,188.6	2,301.5
Говьсүмбэр	56.0	62.1	73.2	171.2	185.6	201.5	203.6	211.9
Сэлэнгэ	254.9	293.1	605.4	677.0	733.4	724.9	726.8	788.9
Дорноговь	386.7	450.6	464.8	773.2	766.1	846.0	929.6	1,010.6
Дархан-Уул	52.5	83.2	130.0	138.9	155.4	153.0	149.0	165.3
Өмнөговь	416.7	653.0	521.7	845.5	963.2	1,066.1	1,174.4	1,192.1
Дундговь	678.9	845.7	559.2	1,145.1	1,312.2	1,502.6	1,653.6	1,712.8
Зүүн бүс	1,653.4	1,602.6	2,444.6	3,654.5	3,912.0	4,493.2	4,861.0	5,230.7
Дорнод	467.1	358.7	543.6	693.2	755.8	931.2	1,048.1	1,190.1
Сүхбаатар	460.0	606.4	858.7	1,334.2	1,365.5	1,525.5	1,633.3	1,724.3
Хэнтий	726.3	637.6	1,042.3	1,627.2	1,790.7	2,036.6	2,179.6	2,316.3
Улаанбаатар	66.3	117.1	138.9	188.0	206.0	202.3	200.1	209.8
Баруун бүсэд эзлэх хувь	21.2	21.6	19.2	21.2	22.4	22.8	23.1	22.3
Улсад эзлэх хувь	7.0	6.3	4.4	5.0	5.3	5.4	5.3	4.9

ХҮСНЭГТ 7. ХЭЭЛ ХАЯСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Аймаг	1991	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	438144	1205477	1904767	385745	794198	521940	1053596	974009
Баруун бүс	136203	387941	726284	73368	232472	82257	331487	408847
Завхан	28745	102549	164162	17762	44193	15400	56943	32835
Говь-Алтай	28183	92872	166392	20984	31715	14061	46011	80234
Баян-Өлгий	29954	52085	105922	4369	23945	12137	46258	63035
Ховд	24834	48173	179773	6124	35574	14724	98544	139953
Увс	24487	92262	110035	24129	97045	25935	83731	92790
Хангайн бүс	118319	409508	704444	219702	290713	283564	451275	328244
Орхон	1876	1929	16592	834	532	1831	2815	1027
Өвөрхангай	26921	146492	185680	26140	33731	24919	152956	54669
Булган	13112	33499	57131	28245	61389	58674	70461	41248
Баянхонгор	20224	96936	112263	26856	56923	22444	43633	39399
Архангай	24345	65074	150438	67075	85791	75286	120976	98936
Хөвсгөл	31841	65578	182340	70552	52347	100410	60434	92965
Төвийн бүс	103430	338248	342053	48990	167107	89253	170743	89707
Төв	44336	73119	152135	23695	84910	42967	101679	50060
Говьсүмбэр	1430	3193	6128	497	4407	2265	6865	2699
Сэлэнгэ	13085	23626	48704	12128	9493	26937	9556	17571
Дорноговь	12943	24090	14317	8297	32422	7311	11131	6944
Дархан-Уул	2983	4741	12055	1622	1038	4989	4076	2159
Өмнөговь	17865	71307	12755	2304	5370	2306	11240	2026
Дундговь	10788	138172	95959	447	29467	2478	26196	8248
Зүүн бүс	76408	64268	118814	41245	100124	61123	94500	137684
Дорнод	20733	15785	52265	10273	22183	17665	14237	25822
Сүхбаатар	17334	22682	13019	9838	43501	13218	30209	42496
Хэнтий	38341	25801	53530	21134	34440	30240	50054	69366
Улаанбаатар	3784	5512	13172	2440	3782	5743	5591	9527
Баруун бүсэд эзлэх хувь	20.7	23.9	22.9	28.6	13.6	17.1	13.9	19.6
Улсад эзлэх хувь	6.4	7.7	8.7	5.4	4.0	2.7	4.4	8.2

ХҮСНЭГТ 8. СУВАЙРСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Аймаг	1991	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	1114180	1494406	2526633	1801187	2661234	2792227	5740802	4225246
Баруун бүс	222331	288077	570394	251456	363065	404418	1265009	845548
Завхан	54987	72252	113135	63726	97570	95016	305028	151118
Говь-Алтай	45422	59583	253424	72705	70665	92239	480177	309782
Баян-Өлгий	25221	22203	48167	10304	18095	14706	38856	35826
Ховд	42462	56207	99104	32867	63548	104218	326887	216000
Увс	54239	77832	56564	71854	113187	98239	114061	132822
Хангайн бүс	410223	491901	884385	743292	1042645	1194528	2596712	1748002
Орхон	5263	2000	4430	5667	4020	7506	10988	4362
Өвөрхангай	68266	93248	149091	86002	102623	144975	451320	262168
Булган	61908	46726	105190	117148	185046	224502	339218	230161
Баянхонгор	54656	134770	262208	125105	231870	180053	897137	420566
Архангай	113720	83236	125131	141823	230829	214785	379809	321197
Хөвсгөл	106410	131921	238335	267547	288257	422707	518240	509548
Төвийн бүс	256471	498748	845476	518169	811122	762736	1319392	1023606
Төв	89124	101111	131666	105505	244029	187576	323523	199596
Говьсүмбэр	3350	4982	5050	8622	12070	12062	16473	22076
Сэлэнгэ	24727	35565	50170	37101	59177	74471	75074	77446
Дорноговь	34363	78042	92050	102102	108559	97575	145885	138170
Дархан-Уул	7084	6827	12935	5348	11947	14826	18280	11509
Өмнөговь	40141	132650	394952	206988	278868	276346	593355	360404
Дундговь	57682	139571	158653	52503	96472	99880	146802	214405
Зүүн бүс	213156	194769	209633	273567	421806	402428	532246	586221
Дорнод	65294	42874	56276	48331	67434	73666	71985	137589
Сүхбаатар	35312	63103	41026	76666	158084	129778	154487	142412
Хэнтий	112550	88792	112331	148570	196288	198984	305774	306220
Улаанбаатар	11999	20911	16745	14703	22596	28117	27443	21869
Баруун бүсэд эзлэх хувь	20.4	20.7	44.4	28.9	19.5	22.8	38.0	36.6
Улсад эзлэх хувь	4.1	4.0	10.0	4.0	2.7	3.3	8.4	7.3

ХҮСНЭГТ 9. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Аймаг	1971	1980	1990	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	1348.0	1454.3	673.1	3491.1	10319.9	625.6	1452.1	888.0	2635.4	1117.6
Баруун бүс	302.7	222.5	143.7	948.1	3010.7	90.6	452.3	130.2	706.3	417.5
Завхан	67.5	50.8	21.3	435.0	1011.0	33.6	131.2	40.6	181.0	22.5
Говь-Алтай	43.9	43.4	37.4	81.3	738.2	16.2	35.1	10.9	151.2	57.7
Баян-Өлгий	45.3	31.2	33.3	88.5	150.9	5.5	30.9	17.8	71.0	60.4
Ховд	63.2	47.9	24.2	56.4	444.4	17.2	57.1	30.3	175.3	131.9
Увс	82.8	49.2	27.5	286.9	666.2	18.0	198.1	30.6	127.8	145.0
Хангайн бүс	414.5	274.7	167.8	1256.6	4335.5	356.3	407.1	472.3	1206.3	328.8
Орхон	-	0.2	1.1	3.5	30.0	0.8	0.5	5.4	6.4	0.5
Өвөрхангай	120.1	73.9	42.3	632.8	1664.3	64.6	37.8	29.3	352.3	103.6
Булган	41.5	43.0	26.7	115.7	223.8	72.5	58.2	85.4	115.9	26.2
Баянхонгор	90.0	56.7	24.1	214.9	634.5	63.2	120.5	22.4	338.4	41.0
Архангай	87.1	59.6	30.0	144.8	1084.2	100.3	147.4	129.5	319.4	63.8
Хөвсгөл	75.8	41.3	43.6	144.9	698.7	54.8	42.6	200.3	73.9	93.8
Төвийн бүс	405.1	336.0	198.9	1189.0	2273.4	110.8	339.1	184.2	435.8	112.3
Төв	89.4	67.9	45.5	205.0	560.9	61.3	121.6	72.4	221.6	68.1
Говьсүмбэр	-	-	-	12.9	15.3	2.0	14.7	2.9	39.5	5.7
Сэлэнгэ	28.3	36.4	19.1	16.2	102.7	8.2	3.3	69.6	14.6	6.7
Дорноговь	38.7	55.3	58.9	75.3	51.3	14.4	118.0	5.6	18.9	8.7
Дархан-Уул	0.1	1.4	3.1	5.0	46.1	3.7	1.6	19.1	3.7	0.9
Өмнөговь	67.7	68.6	45.0	140.0	618.8	17.3	10.1	11.3	62.0	8.1
Дундговь	180.9	106.4	27.3	734.6	878.2	3.8	69.7	3.4	75.4	14.2
Зүүн бүс	223.9	619.2	158.6	91.0	626.3	65.1	247.2	93.0	271.8	254.2
Дорнод	45.5	185.4	59.4	14.7	314.7	7.1	13.6	9.1	6.6	7.4
Сүхбаатар	105.0	218.0	39.3	37.1	60.9	15.1	185.6	12.9	76.0	46.6
Хэнтий	73.4	215.8	59.9	39.2	250.7	42.9	48.0	70.9	189.2	200.2
Улаанбаатар	1.8	1.9	4.1	6.4	73.9	2.7	6.4	8.3	15.1	4.7
Баруун бүсэд эзлэх хувь	14.5	19.5	26.0	8.6	24.5	17.9	7.8	8.4	21.4	13.8
Улсад эзлэх хувь	3.3	3.0	5.6	2.3	7.2	2.6	2.4	1.2	5.7	5.2

ХҮСНЭГТ 10. САРЛАГИЙН ТОО, бүс, аймгаар, жилээр

Аймаг	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	585161	690695	745656	799558	875952	877670	1005976
Баруун бүс	119186	145271	165033	173118	194461	186044	189321
Завхан	42145	47777	54105	55629	60072	59517	74797
Говь-Алтай	6100	7714	9085	12133	16155	15074	14803
Баян-Өлгий	36854	49812	60517	58223	66960	66268	65034
Ховд	26605	31713	32836	39249	41440	36243	26702
Увс	7482	8255	8490	7884	9834	8942	7985
Хангайн бүс	463203	541200	575550	622098	676201	687481	813047
Орхон	319	76	153	83	168	95	43
Өвөрхангай	53696	74272	85332	95220	112807	99686	116622
Булган	522	639	527	572	604	983	1283
Баянхонгор	109953	124083	132912	147351	171855	170518	192166
Архангай	212740	237350	248703	263687	271726	279997	339713
Хөвсгөл	85973	104780	107923	115185	119041	136202	163220
Төвийн бүс	1993	2995	3126	2982	2546	2525	2131
Төв	1246	2167	2315	2090	1522	1522	725
Говьсүмбэр	-	-	2	2	2	0	1
Сэлэнгэ	213	99	65	49	125	118	261
Дорноговь	-	12	2	0	0	2	3
Дархан-Уул	2	-	-	-	-	-	-
Өмнөговь	528	693	739	835	890	880	1141
Дундговь	4	24	3	6	7	3	-
Зүүн бүс	356	400	793	302	890	571	536
Дорнод	9	30	0	3	3	54	91
Сүхбаатар	59	76	67	49	60	34	56
Хэнтий	288	294	726	250	827	483	389
Улаанбаатар	423	829	1154	1058	1854	1049	941
Баруун бүсэд эзлэх хувь	5.1	5.3	5.5	7.0	8.3	8.1	7.8
Улсад эзлэх хувь	1.0	1.1	1.2	1.5	1.8	1.7	1.5

ХҮСНЭГТ 11. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Гахай	Улсын дүн	24842	30397	40421	51864	46305	33491	31489	28070	27819	20892	
	Баруун бүс	188	174	260	1012	1089	765	668	772	795	411	
	Завхан	23	57	35	277	266	100	82	69	54	123	
	Говь-Алтай	59	38	94	129	231	358	373	500	471	89	
	Баян-Өлгий	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ховд	44	20	16	327	178	134	78	126	109	11	
	Увс	62	59	115	279	414	173	135	77	161	188	
	Хангайн бүс	2633	4304	6089	7582	5754	3208	2017	2285	2050	1374	
	Орхон	396	602	628	1014	667	576	448	524	607	68	
	Өвөрхангай	113	40	174	339	545	481	387	281	219	123	
	Булган	1348	2004	3164	3282	2180	1108	860	958	835	570	
	Баянхонгор	10	-	9	68	52	43	27	35	134	37	
	Архангай	148	141	283	465	371	353	174	209	167	226	
	Хөвсгөл	618	1517	1831	2414	1939	647	121	278	88	350	
	Төвийн бүс	8134	13757	17903	23422	18315	10160	7495	9520	10104	8618	
	Төв	714	3530	2003	3647	3421	2127	1851	3157	4405	4121	
	Говьсүмбэр	55	90	168	238	326	343	277	241	263	112	
	Сэлэнгэ	6186	8508	13362	15836	10831	6047	3821	4559	3868	3084	
	Дорноговь	172	247	148	87	121	84	169	240	194	195	
	Дархан-Уул	737	1051	1848	3040	2966	1304	1083	1030	1135	954	
	Өмнөговь	175	239	295	414	457	148	187	163	149	81	
	Дундговь	95	92	79	160	193	107	107	130	90	71	
	Зүүн бүс	976	939	724	1407	1838	1724	1083	1347	1280	1506	
	Дорнод	346	222	351	684	1075	886	522	542	655	423	
	Сүхбаатар	35	177	135	77	191	160	54	157	80	141	
	Хэнтий	595	540	238	646	572	678	507	648	545	942	
	Улаанбаатар	12911	11223	15445	18441	19309	17634	20226	14146	13590	8983	

ХҮСНЭГТ 12.1. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Шувуу	Улсын дүн	425822	596841	469414	489269	794553	805107	718658	705085	886031	898716
	Баруун бүс	2685	6375	3392	3337	3281	4428	7286	6302	748	844
	Завхан	597	1398	1671	2039	1589	1148	126	148	126	436
	Говь-Алтай	505	2838	1082	149	146	158	85	82	41	70
	Баян-Өлгий	938	292	141	439	916	771	965	580	216	120
	Ховд	368	268	313	503	378	2229	5974	5450	165	0
	Увс	277	1579	185	207	252	122	136	42	200	218
	Хангайн бүс	16505	29802	7206	7444	11481	7286	4856	6406	5328	9145
	Орхон	2637	1634	2158	1832	1215	2285	1556	1372	1024	1269
	Өвөрхангай	1511	1893	1578	472	2340	1916	448	549	462	150
	Булган	1790	6585	2136	1877	2432	1306	1810	1907	3333	6592
	Баянхонгор	255	1467	168	1550	1632	70	72	1994	127	80
	Архангай	893	780	95	151	149	136	61	68	80	34
	Хөвсгөл	9419	17443	1071	1562	3713	1573	909	516	302	1020
	Төвийн бүс	125669	141057	129944	151428	411210	398573	271952	165695	338574	314928
	Төв	102311	102669	92719	102539	344644	348536	235849	138484	315548	279752
	Говьсүмбэр	109	205	1211	796	750	2964	3793	2996	54	381
	Сэлэнгэ	11097	14905	15359	17796	26653	24259	12192	11443	11130	12300
	Дорноговь	286	992	578	565	953	1153	2063	1608	2242	5852
	Дархан-Уул	10904	19133	17920	29012	37000	21404	17664	10831	9476	16437
	Өмнөговь	213	2522	1599	661	874	216	331	257	78	138
	Дундговь	749	631	558	59	336	41	60	76	46	68
	Зүүн бүс	2566	4150	2167	3973	7345	17504	16886	14843	6625	6947
	Дорнод	1521	2045	1385	3098	5596	16832	15898	13906	6202	6723
	Сүхбаатар	385	1327	279	214	1201	125	138	114	96	74
	Хэнтий	660	778	503	661	548	547	850	823	327	150
	Улаанбаатар	278397	415457	326705	323087	361236	377316	417678	511839	534756	566852

ХҮСНЭГТ 12.2. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Илжиг	Улсын дүн	99	198	75	51	40	23	40	44	38	40
	Баруун бүс	73	112	64	39	25	16	33	36	34	36
	Завхан	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0
	Говь-Алтай	60	101	63	37	25	16	33	36	34	36
	Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ховд	9	8	0	0	0	0	0	0	0	0
	Увс	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	Хангайн бүс	14	9	2	5	5	0	1	1	1	1
	Орхон	2	2	2	1	0	0	1	1	1	1
	Өвөрхангай	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	Булган	1	2	0	0	2	0	0	0	0	0
	Баянхонгор	8	3	0	3	3	0	0	0	0	0
	Архангай	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	Хөвсгөл	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Төвийн бүс	10	75	6	5	5	2	3	2	2	3
	Төв	6	55	4	3	2	0	3	2	2	2
	Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Сэлэнгэ	0	1	1	1	1	2	0	0	0	0
	Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Дархан-Уул	1	15	1	1	2	0	0	0	0	1
	Өмнөговь	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0
	Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Улаанбаатар	2	2	3	2	5	5	3	5	1	0

ХҮСНЭГТ 12.3. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Зөгийн бүл	Улсын дүн	1630	896	2128	3677	6645	8038	8118	114017	9791	10832
	Баруун бүс	121	161	70	185	177	161	95	64	111	95
	Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ховд	10	20	0	30	48	23	30	22	26	30
	Увс	111	141	70	155	129	138	65	42	85	65
	Хангайн бүс	259	10	127	169	360	604	587	105776	875	1381
	Орхон	257	0	112	91	253	301	313	336	378	434
	Өвөрхангай	0	0	0	0	11	84	85	152	52	74
	Булган	2	10	0	68	40	34	54	105107	292	532
	Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Архангай	0	0	15	10	30	63	70	48	43	0
	Хөвсгөл	0	0	0	0	26	122	65	133	110	341
	Төвийн бүс	1158	509	1642	3141	5085	6098	6153	7197	7840	8271
	Төв	112	288	120	214	443	420	304	843	204	281
	Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Сэлэнгэ	922	14	1137	2558	3778	4376	4379	4358	5260	5482
	Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Дархан-Уул	124	207	385	369	864	1302	1470	1996	2376	2504
	Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Зүүн бүс	39	185	167	131	888	1014	1203	970	955	1083
	Дорнод	28	176	159	105	593	837	1102	887	899	1017
	Сүхбаатар	2	0	0	8	29	8	7	17	50	36
	Хэнтий	9	9	8	18	266	169	94	66	6	30
	Улаанбаатар	53	31	122	51	135	161	80	10	10	2

ХҮСНЭГТ 12.4. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Туулай	Улсын дүн	736	1110	1533	1262	1102	517	527	224	150	456
	Баруун бүс	0	2	9	44	3	0	6	0	8	10
	Завхан	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
	Говь-Алтай	0	0	7	15	0	0	0	0	0	0
	Баян-Өлгий	0	0	0	9	0	0	6	0	0	0
	Ховд	0	0	2	18	3	0	0	0	8	9
	Увс	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1
	Хангайн бүс	103	46	92	66	77	130	9	11	10	1
	Орхон	65	8	26	37	41	126	3	11	8	0
	Өвөрхангай	38	38	2	0	0	0	0	0	0	0
	Булган	0	0	10	11	9	0	2	0	1	0
	Баянхонгор	0	0	20	18	12	0	0	0	0	0
	Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Хөвсгөл	0	0	34	0	15	4	4	0	1	1
	Төвийн бүс	438	888	856	574	489	310	87	140	33	81
	Төв	148	410	152	84	72	74	43	14	6	35
	Говьсүмбэр	15	6	7	0	0	5	4	5	0	2
	Сэлэнгэ	109	181	253	143	103	34	14	94	3	23
	Дорноговь	0	5	0	0	0	0	0	0	0	1
	Дархан-Уул	166	286	442	317	279	187	26	27	24	20
	Өмнөговь	0	0	2	5	25	10	0	0	0	0
	Дундговь	0	0	0	25	10	0	0	0	0	0
	Зүүн бүс	15	13	20	17	125	5	104	0	0	0
	Дорнод	15	13	5	16	4	5	18	0	0	0
	Сүхбаатар	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
	Хэнтий	0	0	13	0	121	0	86	0	0	0
	Улаанбаатар	180	161	556	561	408	72	321	73	99	364

ХҮСНЭГТ 13. ТЭЖЭЭВЭР АМЬДЫН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, БОРЛУУЛАЛТ, төрлөөр, улс, бүс, аймгаар, жилээр

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	133979.1	878.4	1272.2	1005.1	1003.0	812.4	943.3	1010.7
Улсын дүн	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	15649.1	571.5	856.7	625.2	972.7	795.7	873.1	762.7
Завхан	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	0.3	-	1.1	2.8	0.7	-	0.0	0.6
Завхан	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	0.3	-	1.1	1.7	0.7	-	-	0.6
Говь-Алтай	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	0.0	0.1	0.5	0.0	0.2	0.7	0.7	0.3
Говь-Алтай	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	0.0	0.1	0.1	-	0.2	0.3	0.7	0.3
Баян-Өлгий	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	0.0	-	-	-	-	-	-	-
Баян-Өлгий	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	0.0	-	-	-	-	-	-	-
Ховд	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	1.7	6.0	4.0	-	5.0	2.4	13.5	0.5
Ховд	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	0.0	3.1	2.7	-	3.5	2.4	1.9	0.4
Увс	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /үйлдвэрлэсэн/	1.6	3.5	4.5	-	0.9	0.5	-	0.5
Увс	Гахайн мах /амьдын жин/, кг /борлуулсан/	1.6	3.2	4.1	-	0.6	0.5	-	-

ХҮСНЭГТ 14.1. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр, бүс, аймаг, нийслэлээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Мах	Улсын дүн	241,050.3	251,347.9	263,415.5	299,280.7	291,655.8	448,053.	400,004.7	426,166.	515,180.6	
	Баруун бүс	47,118.5	40,640.	45,375.9	56,826.4	57,336.7	88,025.8	76,070.2	91,259.3	117,542.4	
	Баян-Өлгий	9,337.	7,490.8	8,590.3	9,360.8	9,913.3	17,534.5	17,815.2	19,728.7	21,079.6	
	Говь-Алтай	5,468.5	4,555.	5,715.9	7,240.8	9,041.5	12,356.3	10,184.5	16,990.4	24,390.	
	Завхан	10,254.	8,273.6	11,490.9	13,267.9	14,678.1	19,570.5	17,448.8	18,435.8	22,188.8	
	Увс	8,897.5	9,975.3	10,242.7	13,154.	12,395.6	20,342.3	15,080.3	15,999.3	22,275.2	
	Ховд	13,161.6	10,345.4	9,336.	13,802.9	11,308.3	18,222.1	15,541.3	20,105.1	27,608.8	
	Хангайн бүс	82,585.7	90,042.9	95,589.1	111,459.4	107,655.9	168,322.5	140,216.	175,058.	184,092.8	
	Архангай	11,495.8	19,958.9	24,982.2	23,748.1	23,294.2	47,514.3	34,375.8	46,063.5	41,459.4	
	Баянхонгор	7,696.9	9,501.	9,445.7	13,051.2	12,442.5	20,657.4	14,432.8	23,502.	18,755.1	
	Булган	25,478.	25,307.6	22,561.5	24,326.	24,736.1	34,333.5	32,715.	38,859.1	36,956.5	
	Өвөрхангай	5,341.7	8,688.8	8,066.7	14,931.7	17,520.6	28,083.9	27,247.	34,922.	43,119.8	
	Хөвсгөл	28,933.9	24,962.7	28,547.9	32,470.8	25,662.3	35,808.7	30,212.8	29,929.9	41,674.4	
	Орхон	3,639.4	1,623.8	1,985.2	2,931.5	4,000.	1,924.8	1,232.7	1,781.4	2,127.7	
	Төвийн бүс	74,919.5	66,195.5	68,650.	76,901.9	74,263.6	118,306.1	105,439.7	107,362.4	121,236.5	
	Дорноговь	7,911.6	7,923.4	8,911.3	9,852.6	11,251.6	14,333.1	15,185.6	10,001.1	16,153.3	
	Дундговь	10,410.6	6,442.3	5,872.7	8,573.	9,217.7	16,261.9	15,992.5	15,477.5	23,691.8	
	Өмнөговь	5,990.2	5,890.1	5,908.	6,928.4	7,292.8	8,982.	7,860.7	9,776.	12,217.1	
	Сэлэнгэ	17,439.3	17,404.6	16,733.3	18,199.2	14,339.2	22,731.	18,727.5	19,615.5	23,564.2	
	Төв	26,792.9	23,601.6	25,830.6	28,319.9	27,693.2	46,906.1	43,928.	46,348.5	36,254.5	
	Дархан-Уул	5,284.6	4,147.1	4,359.8	3,917.2	1,208.	2,507.7	3,190.2	2,665.5	3,180.7	
	Говьсүмбэр	1,090.2	786.4	1,034.3	1,111.6	3,261.3	6,584.4	555.3	3,478.2	6,174.9	
	Зүүн бүс	30,486.	48,816.7	48,601.6	48,400.8	47,545.1	64,695.	71,551.6	43,859.9	82,776.1	
	Дорнод	9,858.6	13,306.4	11,263.9	10,852.4	9,662.7	13,087.5	14,472.2	9,526.5	19,048.4	
	Сүхбаатар	9,222.	15,599.	17,304.	16,966.9	17,106.8	23,767.	27,223.6	14,202.5	30,469.8	
	Хэнтий	11,405.4	19,911.3	20,033.7	20,581.6	20,775.6	27,840.5	29,855.8	20,130.9	33,257.9	
	Улаанбаатар	5,960.3	5,652.8	5,198.9	5,692.3	4,854.5	8,703.4	6,727.1	8,626.4	9,532.7	
	Баруун бүсэд эзлэх хувь		11.6	11.2	12.6	12.7	15.8	14.0	13.4	18.6	20.7
	Улсад эзлэх хувь		2.3	1.8	2.2	2.4	3.1	2.8	2.5	4.0	4.7

ХҮСНЭГТ 14.2. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр, бүс, аймаг, нийслэлээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Сүү	Улсын дүн	365,750.8	529,946.3	588,022.4	666,953.	765,376.3	874,427.	891,513.1	919,496.7	902,400.7	
	Баруун бүс	69,146.1	119,539.2	129,191.7	151,996.	177,313.6	205,697.3	208,138.4	215,155.1	215,395.04	
	Баян-Өлгий	20,925.8	29,205.4	27,341.7	36,068.5	43,546.4	51,438.7	53,663.9	51,497.2	53,957.79	
	Говь-Алтай	3,578.9	17,346.6	19,356.1	22,247.	26,160.7	30,185.6	35,036.2	37,016.9	32,221.25	
	Завхан	15,333.5	26,799.1	31,814.7	35,606.1	41,232.2	46,553.9	47,576.	50,159.5	49,062.52	
	Увс	16,306.2	26,176.8	28,142.6	31,929.2	37,079.9	43,001.1	35,368.8	40,985.5	45,268.84	
	Ховд	13,001.7	20,011.2	22,536.7	26,145.2	29,294.4	34,518.1	36,493.5	35,496.2	34,884.64	
	Хангайн бүс	124,200.	183,400.8	206,401.6	233,360.4	265,113.4	299,350.7	316,561.3	327,694.9	287,338.34	
	Архангай	33,511.5	50,091.1	57,334.6	66,088.8	70,663.2	84,398.2	85,445.	89,242.8	85,650.41	
	Баянхонгор	15,589.5	33,158.9	38,274.	43,471.1	49,232.3	55,227.	55,151.6	63,575.6	43,178.39	
	Булган	26,419.5	31,077.3	33,885.6	37,846.1	44,792.6	46,800.4	47,927.4	42,876.8	40,486.73	
	Өвөрхангай	11,086.5	27,486.8	33,087.8	40,461.2	48,711.8	55,942.5	65,251.3	70,604.9	53,382.72	
	Хөвсгөл	33,313.5	36,783.3	39,006.	40,240.6	47,671.3	52,646.8	58,136.7	56,801.5	64,640.08	
	Орхон	4,279.7	4,803.3	4,813.6	5,252.7	4,042.2	4,335.9	4,649.3	4,593.3	3,667.09	
	Төвийн бүс	87,626.5	126,712.2	144,764.9	165,079.3	189,677.8	214,253.	207,796.5	208,809.6	186,844.74	
	Дорноговь	9,612.6	12,801.1	13,400.1	16,332.3	18,005.4	18,671.3	15,973.6	19,886.9	21,113.08	
	Дундговь	6,714.9	16,190.3	19,697.3	23,928.2	28,932.3	34,473.7	34,204.9	41,563.6	39,497.19	
	Өмнөговь	4,667.5	13,770.1	15,059.	16,493.6	16,907.7	18,423.7	19,782.8	24,282.2	16,429.19	
	Сэлэнгэ	21,662.7	27,114.4	29,273.5	31,226.1	33,676.9	38,594.5	39,635.5	34,173.	39,049.96	
	Төв	35,236.	44,764.6	53,622.5	63,192.3	76,064.6	85,865.2	81,674.	72,949.3	70,755.33	
	Дархан-Уул	8,504.1	10,235.5	11,550.4	11,150.7	12,553.3	13,870.5	11,757.6	11,632.5	12,536.83	
	Говьсүмбэр	1,228.7	1,836.1	2,162.1	2,756.3	3,537.6	4,354.1	4,768.1	4,322.	4,219.5	
	Зүүн бүс	75,467.7	88,626.6	95,029.3	103,018.5	117,900.3	136,724.9	140,757.7	153,408.4	173,396.81	
	Дорнод	19,281.4	23,088.1	21,825.1	23,782.7	27,211.1	33,562.7	34,451.8	40,221.8	49,215.19	
	Сүхбаатар	22,126.3	23,956.	26,567.3	27,861.2	31,524.6	36,109.8	34,990.2	39,114.3	43,270.41	
	Хэнтий	34,060.1	41,582.6	46,636.9	51,374.5	59,164.7	67,052.3	71,315.7	74,072.2	80,911.21	
	Улаанбаатар	9,310.5	11,667.6	12,634.9	13,498.7	15,371.2	18,401.	18,259.3	14,428.7	19,002.35	
	Баруун бүсэд эзлэх хувь		5.2	14.5	15.0	14.6	14.8	14.7	16.8	17.2	15.0
	Улсад эзлэх хувь		1.0	3.3	3.3	3.3	3.4	3.5	3.9	4.0	3.6

ХҮСНЭГТ 14.3. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр, бүс, аймаг, нийслэлээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ноос, т	Улсын дүн	17,117.7	16,166.2	17,486.9	20,229.2	22,318.7	25,820.8	27,399.8	30,626.5	33,013.36	
	Баруун бүс	4,436.4	4,030.7	4,477.6	5,286.9	5,951.7	6,966.7	7,407.	8,274.7	8,895.19	
	Баян-Өлгий	622.	599.2	660.5	748.4	862.4	1,041.3	1,102.2	1,215.7	1,288.69	
	Говь-Алтай	687.8	599.5	698.5	874.6	1,024.6	1,206.8	1,370.1	1,669.3	1,770.82	
	Завхан	1,335.1	1,176.9	1,342.1	1,572.6	1,745.2	2,004.9	2,090.1	2,319.6	2,449.15	
	Увс	1,112.6	1,041.9	1,141.8	1,308.8	1,448.5	1,688.9	1,719.2	1,772.2	2,053.1	
	Ховд	678.9	613.3	634.7	782.5	871.	1,024.9	1,125.5	1,297.9	1,333.44	
	Хангайн бүс	5,884.2	5,674.	6,130.7	7,250.4	7,856.4	9,045.1	9,525.5	10,961.5	11,436.18	
	Архангай	1,296.	1,332.8	1,470.4	1,753.8	1,947.	2,233.9	2,297.9	2,650.3	2,816.63	
	Баянхонгор	643.6	593.3	673.8	860.4	910.	1,077.8	1,158.1	1,334.9	1,467.15	
	Булган	1,387.8	1,329.6	1,338.8	1,511.1	1,632.	1,856.8	1,898.1	2,082.3	2,001.31	
	Өвөрхангай	754.5	727.2	853.	1,063.1	1,249.6	1,476.1	1,633.1	1,922.4	2,124.69	
	Хөвсгөл	1,668.8	1,594.4	1,703.8	1,955.8	2,012.1	2,332.6	2,474.7	2,902.1	3,026.39	
	Орхон	133.4	96.8	90.9	106.2	105.7	67.8	63.6	69.6	62.02	
	Төвийн бүс	4,336.1	3,915.3	4,227.4	4,782.5	5,357.	6,220.6	6,602.5	7,211.4	7,349.96	
	Дорноговь	556.2	584.3	662.	737.2	848.5	957.7	1,022.6	1,032.3	1,194.24	
	Дундговь	760.6	635.7	748.2	931.	1,106.7	1,337.7	1,505.8	1,710.9	2,021.82	
	Өмнөговь	336.6	292.2	353.5	411.6	481.5	545.7	613.3	714.7	841.11	
	Сэлэнгэ	1,040.3	922.5	876.6	922.5	940.2	1,052.5	1,034.4	1,128.5	1,050.67	
	Төв	1,376.1	1,252.8	1,348.2	1,506.3	1,672.5	1,958.7	2,073.8	2,231.7	2,242.11	
	Дархан-Уул	198.5	160.2	156.9	170.6	181.8	210.1	179.9	203.2	188.98	
	Говьсүмбэр	67.8	67.7	82.1	103.3	125.6	158.2	172.6	190.1	205.85	
	Зүүн бүс	2,305.1	2,431.4	2,531.8	2,768.6	3,001.8	3,409.2	3,682.9	3,980.6	4,684.96	
	Дорнод	666.5	636.7	642.	676.	684.5	777.6	859.7	959.1	1,157.37	
	Сүхбаатар	773.2	882.4	910.6	1,001.4	1,116.	1,266.7	1,341.8	1,369.7	1,654.1	
	Хэнтий	865.3	912.3	979.1	1,091.2	1,201.3	1,365.	1,481.4	1,651.7	1,873.48	
	Улаанбаатар	155.9	114.7	119.4	140.8	151.8	179.2	182.	198.4	190.23	
	Баруун бүсэд эзлэх хувь		15.5	14.9	15.6	16.5	17.2	17.3	18.5	20.2	19.9
	Улсад эзлэх хувь		4.0	3.7	4.0	4.3	4.6	4.7	5.0	5.5	5.4

ХҮСНЭГТ 14.4. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр, бүс, аймаг, нийслэлээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ноолуур, т	Улсын дүн	6,515.8	5,471.7	6,325.9	7,009.9	7,726.9	8,857.5	9,449.6	10,247.5	10,945.05	
	Баруун бүс	1,819.	1,561.5	1,861.6	2,044.8	2,264.5	2,596.3	2,814.3	3,073.8	3,221.28	
	Баян-Өлгий	233.1	218.2	261.	273.1	304.2	347.3	369.8	385.4	379.8	
	Говь-Алтай	432.8	351.9	444.3	512.5	590.3	680.6	766.	909.9	970.01	
	Завхан	364.3	322.3	390.9	428.	472.1	534.9	571.3	603.7	615.79	
	Увс	374.9	312.5	368.	392.7	423.	478.4	496.4	497.5	568.01	
	Ховд	414.	356.7	397.4	438.5	475.	555.	610.8	677.4	687.67	
	Хангайн бүс	2,269.9	1,894.3	2,151.8	2,401.4	2,625.7	3,003.9	3,148.7	3,522.7	3,619.44	
	Архангай	310.3	278.	314.3	340.9	368.7	409.	410.9	453.9	460.18	
	Баянхонгор	694.5	541.1	623.	711.9	829.2	953.2	1,021.	1,134.6	1,175.19	
	Булган	283.3	242.7	252.8	271.2	276.7	312.2	313.7	338.3	326.27	
	Өвөрхангай	438.	376.4	466.3	561.9	651.6	760.8	813.2	917.6	972.79	
	Хөвсгөл	516.7	438.3	477.	496.4	482.1	556.8	578.4	665.5	685.01	
	Орхон	27.	17.9	18.3	19.	17.4	11.8	11.5	12.9	10.58	
	Төвийн бүс	1,724.5	1,342.9	1,580.5	1,779.2	2,011.5	2,317.3	2,490.4	2,640.4	2,818.3	
	Дорноговь	248.3	230.6	267.5	291.6	332.1	365.	377.8	360.3	420.78	
	Дундговь	333.	250.5	317.4	393.	471.6	580.	647.3	698.3	829.45	
	Өмнөговь	512.	352.3	435.3	506.6	594.2	662.	735.9	819.	930.18	
	Сэлэнгэ	189.5	139.1	143.5	144.7	138.8	154.2	149.6	165.4	154.01	
	Төв	368.2	312.9	348.4	369.7	393.7	458.3	479.3	493.3	483.89	
	Дархан-Уул	39.1	25.5	28.	27.6	26.5	31.	26.9	31.1	30.02	
	Говьсүмбэр	34.3	31.9	40.3	46.	54.4	66.8	73.7	73.	79.53	
	Зүүн бүс	657.2	644.3	700.5	751.8	791.8	901.1	956.5	968.2	1,125.72	
	Дорнод	143.	110.6	118.6	122.8	119.	140.3	157.1	171.5	209.51	
	Сүхбаатар	267.4	288.3	306.2	333.	350.7	394.4	408.4	377.	450.7	
	Хэнтий	246.7	245.4	275.6	296.	322.1	366.4	391.	419.6	465.51	
	Улаанбаатар	45.2	28.7	31.5	32.6	33.4	38.9	39.7	42.4	40.19	
	Баруун бүсэд эзлэх хувь		23.8	22.5	23.9	25.1	26.1	26.2	27.2	29.6	30.1
	Улсад эзлэх хувь		6.6	6.4	7.0	7.3	7.6	7.7	8.1	8.9	8.9

ХҮСНЭГТ 14.5. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр, бүс, аймаг, нийслэлээр

Төрөл	Аймаг	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Арьс, мян.шир	Улсын дүн	8,126.4	7,627.7	7,756.1	9,934.1	9,196.1	13,673.6	12,601.	13,071.1	17,361.54	
	Баруун бүс	1,895.4	1,604.5	1,738.8	2,281.7	2,236.9	3,194.9	3,000.2	3,447.	4,667.28	
	Баян-Өлгий	332.9	274.2	295.1	340.5	348.1	580.5	577.6	620.4	756.86	
	Говь-Алтай	238.3	216.7	270.7	354.	422.1	533.1	457.7	730.8	1,048.8	
	Завхан	419.7	306.2	423.1	535.2	554.3	707.3	688.3	750.	898.07	
	Увс	437.5	404.6	401.	530.1	470.	712.7	675.4	621.9	905.18	
	Ховд	467.	402.8	348.9	521.8	442.4	661.3	601.1	723.8	1,058.38	
	Хангайн бүс	2,857.2	2,643.5	2,614.	3,659.6	3,316.	5,017.3	4,114.8	4,953.3	5,867.5	
	Архангай	529.4	502.3	583.5	777.3	740.	1,232.1	903.8	1,131.9	1,233.16	
	Баянхонгор	415.9	370.6	361.6	535.3	489.	781.1	619.	860.3	889.56	
	Булган	701.4	694.6	605.4	739.4	663.3	950.1	818.8	940.7	973.52	
	Өвөрхангай	310.	325.8	305.4	556.5	617.2	955.	881.6	1,022.6	1,505.77	
	Хөвсгөл	803.2	692.5	713.3	977.	720.2	1,055.6	864.2	959.2	1,265.48	
	Орхон	97.3	57.6	44.8	74.1	86.3	43.3	27.3	38.7	36.79	
	Төвийн бүс	2,248.4	1,825.2	1,847.7	2,266.8	2,122.8	3,322.4	3,151.6	3,061.2	3,701.67	
	Дорноговь	223.3	216.6	242.8	278.8	317.2	411.8	489.7	336.	469.25	
	Дундговь	356.6	216.2	208.	329.7	330.5	580.	604.7	578.7	903.43	
	Өмнөговь	241.1	172.	174.4	209.7	226.	289.5	251.8	299.4	395.08	
	Сэлэнгэ	495.3	447.9	397.5	447.5	349.4	528.7	412.2	449.1	509.24	
	Төв	759.	650.6	694.9	860.2	778.5	1,263.	1,215.6	1,231.5	1,424.67	
	Дархан-Уул	134.5	94.3	93.2	97.6	74.4	158.3	57.8	76.6	114.26	
	Говьсүмбэр	38.6	27.8	36.9	43.3	46.7	91.2	119.7	90.	137.8	
	Зүүн бүс	996.8	1,457.5	1,472.8	1,628.	1,445.3	2,005.8	2,216.4	1,492.1	2,677.89	
	Дорнод	263.	321.2	295.5	351.9	230.9	335.5	367.2	246.6	461.13	
	Сүхбаатар	325.4	499.5	512.3	577.	522.3	717.8	877.2	513.5	982.24	
	Хэнтий	408.4	636.8	665.	699.	692.1	952.6	971.9	731.9	1,234.51	
	Улаанбаатар	128.7	97.1	82.8	98.1	75.1	133.2	118.1	117.4	158.35	
	Баруун бүсэд эзлэх хувь		12.6	13.5	15.6	15.5	18.9	16.7	15.3	21.2	22.5
	Улсад эзлэх хувь		2.9	2.8	3.5	3.6	4.6	3.9	3.6	5.6	6.0

ХҮСНЭГТ 15. ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, төрлөөр,

Статистик үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Мах	5468.5	4555.0	5715.9	7240.8	9041.5	12356.3	10184.5	16990.4	24390.0
Сүү	3578.9	17346.6	19356.1	22247.0	26160.7	30185.6	35036.2	37016.9	32221.3
Ноос, т	687.8	599.5	698.5	874.6	1024.6	1206.8	1370.1	1669.3	1770.8
Ноолуур, т	432.8	351.9	444.3	512.5	590.3	680.6	766.0	909.9	970.0
Арьс, мян.шир	238.3	216.7	270.7	354.0	422.1	533.1	457.7	730.8	1048.8

ХҮСНЭГТ 15.1. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ МАЛЫН ТОО ТӨРЛӨӨР

	Зах зээлд худалдан борлуулсан					Хүнсэнд хэрэглэсэн				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	207538	206282	636215	631992	662854	180914	180171	226893	205222	208116
Тэмээ	1256	999	10431	13291	5931	775	673	2685	2900	861
Адуу	3167	3240	8932	14995	19319	2090	1983	3329	3879	3497
Үхэр	3129	4060	2792	3883	17968	2409	2671	716	774	4027
Хонь	72554	73718	218048	244413	227061	71404	71596	91975	87821	90823
Ямаа	127432	206282	396012	355410	392575	104236	103248	128188	109848	108908

ХҮСНЭГТ 16. ХУДАГ, УСАН САН, УСТ ЦЭГИЙН ТОО, улс, бүс, аймаар, 3 жил тутам тооллогын дүнгээр

Аймаг	1996	2000	2003	2006	2009	2012	2015	2018
Улсын дүн	23579	22680	30121	28293	30947	29519	42098	48427
Баруун бүс	2685	2713	4236	3390	4843	4390	8328	10186
Завхан	628	568	919	839	882	779	700	508
Говь-Алтай	2185	1489	2060	1934	1734	712	1601	1639
Баян-Өлгий	385	323	973	1027	1727	970	3009	4374
Ховд	1399	1258	1924	1258	2159	1523	2429	2584
Увс	901	1132	1339	1105	957	406	589	1081
Хангайн бүс	940	1222	1867	2080	2149	5086	8031	8049
Орхон	982	32	56	150	166	93	186	169
Өвөрхангай	367	1910	2863	2107	2321	1864	2583	2503
Булган	2028	251	663	1117	1388	427	654	1051
Баянхонгор	2821	2398	2007	2568	2916	1722	2763	2609
Архангай	894	511	965	1088	963	436	684	688
Хөвсгөл	46	711	902	992	1186	544	1161	1029
Төвийн бүс	14922	13506	16337	16549	16282	13173	16267	18682
Төв	1792	1569	2181	1682	1991	1098	1973	2195
Говьсүмбэр	186	235	208	214	234	246	317	345
Сэлэнгэ	2524	2272	3202	3749	4496	2664	4095	4389
Дорноговь	3546	3082	3412	3429	2293	2269	2492	3283
Дархан-Уул	3613	471	909	922	887	445	573	430
Өмнөговь	478	4676	4928	5092	5012	3522	3945	4854
Дундговь	4575	2770	3678	3143	3360	2929	2872	3186
Зүүн бүс	4877	5171	7255	6113	7326	6148	7763	9740
Дорнод	1918	1950	2750	2342	2616	2522	3329	3951
Сүхбаатар	1561	1941	2634	2206	3206	2296	2726	3066
Хэнтий	1398	1280	1871	1565	1504	1330	1708	2723
Улаанбаатар	155	68	426	161	347	722	1709	1770
Баруун бүсэд эзлэх хувь	81.4	54.9	48.6	57.1	35.8	16.2	19.2	16.1
Улсад эзлэх хувь	9.3	6.6	6.8	6.8	5.6	2.4	3.8	3.4

ХҮСНЭГТ 17.1. БЭЛЧЭЭРИЙН ХҮРЭЛЦЭЭ ХАНГАМЖ, бүгд, аймаг, сум 2018 онд

Сум	бэлчээрийн талбай, мян.га	мянган толгой	малын тоо
Аймгийн дүн	8336.9	4674.5	56
Алтай	865.8	183.5	21
Баян-Уул	495.5	258.9	52
Бигэр	351.2	240.3	68
Бугат	728.4	231.2	32
Дарив	302.6	174.5	58
Дэлгэр	655.6	363.6	55
Есөнбулаг	208.6	298.5	143
Жаргалан	320.7	243.9	76
Тайшир	380.7	180.6	47
Тонхил	516.1	321.5	62
Төгрөг	291.6	196.3	67
Халиун	278	317.8	114
Хөхморьт	467.6	263.3	56
Цогт	603.8	348.7	58
Цээл	513.3	277.9	54
Чандмань	460.3	274.7	60
Шарга	490.5	216.5	44
Эрдэнэ	406.6	282.8	70

ХҮСНЭГТ 17.2. БЭЛЧЭЭРИЙН ХҮРЭЛЦЭЭ ХАНГАМЖ, бүгд, аймаг, сум 2019 онд

Сум	бэлчээрийн талбай,мян.га	мянган толгой	малын тоо
Аймгийн дүн	7973.6	4765.4	60
Алтай	865.8	191.5	22
Баян-Уул	495.5	258.6	52
Бигэр	351.1	253.8	72
Бугат	381.2	226.4	60
Дарив	302.6	173.4	57
Дэлгэр	655.6	386.0	59
Есөнбулаг	208.6	309.2	148
Жаргалан	320.7	258.7	81
Тайшир	380.7	176.4	46
Тонхил	502.5	290.8	58
Төгрөг	291.5	187.8	64
Халиун	277.9	335.6	121
Хөхморьт	467.6	280.9	60
Цогт	603.8	363.8	60
Цээл	513.2	285.1	56
Чандмань	460.2	281.9	61
Шарга	488.7	230.9	47
Эрдэнэ	406.5	274.7	68

ХҮСНЭГТ 18. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ, улс, бүс, аймаг, нийслэлээр, жилээр

Аймаг	1971	1980	1990	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Улсын дүн	71	72	83	59	39	86	83	86	69	79
Баруун бүс	78	79	87	63	33	92	85	91	68	75
Баян-Өлгий	76	82	86	72	60	98	95	94	82	88
Говь-Алтай	77	77	82	65	12	90	91	93	61	72
Завхан	78	76	90	55	28	91	83	90	69	87
Увс	77	83	89	53	31	90	69	89	74	73
Ховд	81	78	89	70	36	94	90	90	62	59
Хангайн бүс	70	76	81	65	39	83	84	84	64	80
Архангай	71	76	86	69	38	83	84	84	71	83
Баянхонгор	63	76	86	56	23	84	77	86	41	74
Булган	76	73	83	70	58	79	82	82	69	83
Өвөрхангай	65	72	86	43	21	88	81	90	61	84
Хөвсгөл	74	80	86	65	43	78	92	76	59	76
Орхон		80	60	84	49	88	84	82	76	97
Төвийн бүс	69	64	76	54	43	85	79	83	69	81
Дорноговь	74	69	73	58	63	79	89	86	68	82
Дундговь	59	65	86	22	21	97	87	95	80	85
Өмнөговь	53	56	64	47	8	68	67	69	78	67
Сэлэнгэ	63	56	75	65	62	84	85	72	78	84
Төв	66	74	81	56	40	88	64	85	38	84
Дархан-Уул	96	64	77	73	51	91	88	77	82	96
Говьсүмбэр	-	-	-	61	54	90	81	92	69	82
Зүүн бүс	69	59	80	70	62	87	81	85	80	80
Дорнод	76	60	76	72	42	87	83	87	89	84
Сүхбаатар	61	62	84	71	85	88	75	87	84	81
Хэнтий	69	54	79	67	58	86	85	84	73	77
Улаанбаатар	74	68	70	60	42	92	88	84	82	84

ХҮСНЭГТ 19. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, ургамлын төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Үр тариа, га/Cereals, hectar					Төмс, га/Potatoes, hectar				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	Total	329.6	434.5	227.3	190.0	327.9	84.2	87.7	120.4	173.4	87.8
Есөнбулаг	Yesunbulag	8.3	3.7	7.5	3.8	4.0	23.4	25.2	21.2	22.3	22.1
Алтай	Altai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.8	3.7	2.5	2.1	3.0
Баян-Уул	Bayanuul	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	1.0	0.2	1.1	0.5
Бигэр	Biger	3.0	3.0	0.7	1.0	7.1	0.4	0.7	1.3	0.6	0.8
Бугат	Bugat	3.5	2.0	0.5	0.2	0.0	9.2	3.5	3.0	1.5	3.0
Дарив	Darib	0.7	0.7	0.7	1.5	1.2	0.5	0.8	0.8	0.5	0.4
Дэлгэр	Delger	0.5	0.0	0.0	0.5	1.3	4.5	2.8	2.7	2.5	2.4
Жаргалан	Jargalan	0.5	1.0	0.0	0.0	0.0	2.3	3.6	1.8	2.5	4.0
Тайшир	Taishir	17.2	22.6	30.1	34.6	71.8	0.5	2.2	3.1	1.0	1.0
Тонхил	Tonkhil	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	3.0	3.8	3.0	2.8	2.0
Төгрөг	Tugrug	3.5	5.0	10.0	6.5	3.0	6.7	2.0	2.0	3.9	3.0
Халиун	Khaliun	7.0	8.5	5.8	1.9	132.5	6.3	7.1	45.5	86.0	30.0
Хөхморьт	Khukhmorit	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.2	0.5	2.0
Цогт	Tsogt	171.0	218.0	25.0	54.0	20.0	8.0	7.0	8.0	26.0	2.6
Цээл	Tseel	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	5.8	5.2	1.7	3.2
Чандмань	Chandmani	104.4	110.0	97.0	66.0	73.0	8.1	5.5	8.0	2.4	4.0
Шарга	Sharga	10.0	60.0	50.0	20.0	13.5	6.5	10.0	10.0	15.0	3.3
Эрдэнэ	Erdene	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2	3.0	2.0	1.0	0.5

ХҮСНЭГТ 19.1. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, ургамлын төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Хүнсний ногоо, га/Vegetables, hectar					Тэжээлийн ургамал, га/Fodder crops, hectar				
		2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Бүгд	Total	77.9	90.1	117.8	83.8	79.8	398.0	481.5	683.0	556.1	624.5
Есөнбулаг	Yesunbulag	18.8	14.8	18.4	11.5	18.3	8.7	9.2	11.3	11.8	11.3
Алтай	Altai	0.8	0.3	0.8	0.6	10.2	0.4	5.0	0.5	0.0	0.0
Баян-Уул	Bayanuul	0.1	0.0	0.0	0.4	1.0	1.3	4.0	0.0	3.2	2.0
Бигэр	Biger	0.5	1.4	1.0	1.1	1.4	117.0	115.0	114.3	115.0	128.8
Бугат	Bugat	5.1	2.0	3.8	1.9	5.9	80.0	100.0	100.0	1.0	6.0
Дарив	Darib	0.2	0.5	0.5	1.0	1.0	0.6	1.1	0.1	1.0	2.0
Дэлгэр	Delger	15.5	24.6	7.1	7.8	10.1	7.0	10.0	5.0	7.9	10.0
Жаргалан	Jargalan	1.9	2.5	2.3	1.0	0.6	15.0	2.4	14.6	15.0	10.0
Тайшир	Taishir	0.5	1.5	0.5	0.7	0.8	0.0	86.5	86.0	85.0	175.0
Тонхил	Tonkhil	1.2	1.5	1.1	0.7	1.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0
Төгрөг	Tugrug	4.0	1.8	1.7	2.1	3.0	16.0	2.5	7.0	5.5	5.0
Халиун	Khaliun	13.7	12.2	20.0	21.1	6.4	8.0	8.1	11.0	1.0	2.6
Хөхморьт	Khukhmorit	0.0	0.1	0.3	1.6	1.1	1.0	0.0	0.0	0.0	0.3
Цогт	Tsogt	8.8	14.0	49.0	20.6	8.4	52.0	20.0	165.0	150.0	134.5
Цээл	Tseel	0.0	3.4	2.7	2.2	2.6	1.0	30.0	30.2	30.2	2.0
Чандмань	Chandmani	3.3	3.5	1.6	1.6	1.0	88.0	85.5	133.0	124.5	133.0
Шарга	Sharga	3.5	5.0	6.0	7.5	6.0	2.0	2.0	5.0	5.0	2.0
Эрдэнэ	Erdene	0.0	1.0	1.0	0.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ХҮСНЭГТ 20. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛ, төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Бүгд / Total				Гүү / Mare			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Бүгд	<i>Total</i>	1412013	1514281	1570848	1524869	31622	37079	41399	44741
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	92447	95783	107457	106126	2561	3081	3178	3353
Алтай	<i>Altai</i>	44101	52940	56163	55988	708	874	1154	1364
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	98699	94295	96021	86896	2429	2594	2830	2915
Бигэр	<i>Biger</i>	67558	72460	69467	75667	1574	1776	1797	2096
Бугат	<i>Bugat</i>	60103	71292	77256	76967	1074	1315	1702	1963
Дарив	<i>Darib</i>	81639	76887	64415	60815	2231	2239	2275	2252
Дэлгэр	<i>Delger</i>	104306	113281	124707	118476	1872	2335	2762	2882
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	68478	82299	94600	85063	1205	1616	1731	2099
Тайшир	<i>Taishir</i>	51355	53774	64108	58398	1076	1356	1750	1831
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	98330	111260	107389	99135	3151	3885	4383	4514
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	63544	67550	54379	54218	1794	2137	2302	2508
Халиун	<i>Khaliun</i>	101415	102095	113435	107110	2331	2648	2997	3295
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	55453	54519	60335	57176	2322	2560	2926	3090
Цогт	<i>Tsogt</i>	108707	121768	126902	131255	1413	1765	1942	2099
Цээл	<i>Tseel</i>	80774	85253	98111	93490	1729	2065	2548	2856
Чандмань	<i>Chandmani</i>	71876	81344	78707	81385	1358	1653	1771	1952
Шарга	<i>Sharga</i>	66543	69448	72559	69558	1749	1920	1884	2006
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	96685	108033	104837	107146	1045	1260	1467	1666

ХЭЭЛТЭГЧ МАЛ, төрлөөр, сумаар

ХҮСНЭГТ 21. NUMBER OF BREEDING STOCK, by type of livestock, by soums

Сум	Soum	Үнээ /Cow				Ингэ /Female camel			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Бүгд	<i>Total</i>	26720	31336	33263	34476	12724	13997	14706	15187
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	2194	2670	2641	2790	286	321	389	410
Алтай	<i>Altai</i>	696	796	1055	1093	857	839	934	1023
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	1884	2072	2168	2109	630	598	645	615
Бигэр	<i>Biger</i>	2244	2490	2448	2819	642	738	785	780
Бугат	<i>Bugat</i>	628	798	1004	1050	399	454	509	603
Дарив	<i>Darib</i>	1600	1791	1615	1675	524	596	590	575
Дэлгэр	<i>Delger</i>	1647	2011	2232	2203	676	808	841	822
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	1650	2024	2209	2540	303	387	365	413
Тайшир	<i>Taishir</i>	1169	1462	1697	1493	199	210	245	242
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	1393	1744	1995	1889	116	159	138	155
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	890	1071	1174	1133	1735	1811	1825	1788
Халиун	<i>Khaliun</i>	2357	2658	2885	2883	1275	1398	1471	1458
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	1395	1591	1773	1820	648	686	734	753
Цогт	<i>Tsogt</i>	2082	2374	2576	2711	958	1040	1137	1276
Цээл	<i>Tseel</i>	1534	1790	1998	2241	471	608	652	688
Чандмань	<i>Chandmani</i>	910	1099	1178	1227	342	412	446	481
Шарга	<i>Sharga</i>	1971	2339	1946	2118	2004	2195	2225	2252
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	476	556	669	682	659	737	775	853

ХҮСНЭГТ 22. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛ, төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Эм хонь /Ewe				Эм ямаа /Female goat			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Бүгд	<i>Total</i>	461391	494389	493755	462997	879556	937480	987725	967468
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	31957	33214	36538	35727	55449	56497	64711	63846
Алтай	<i>Altai</i>	7873	9788	10697	9454	33967	40643	42323	43054
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	38052	37005	36904	31103	55704	52026	53474	50154
Бигэр	<i>Biger</i>	17055	18690	16223	17799	46043	48766	48214	52173
Бугат	<i>Bugat</i>	19798	24064	25364	23779	38204	44661	48677	49572
Дарив	<i>Darib</i>	32760	31187	23431	21498	44524	41074	36504	34815
Дэлгэр	<i>Delger</i>	36959	41211	45210	42332	63152	66916	73662	70237
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	24950	29587	32773	29507	40370	48685	57522	50504
Тайшир	<i>Taishir</i>	19534	20394	24499	22181	29377	30352	35917	32651
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	48773	55654	52030	47735	44897	49818	48843	44842
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	23149	24831	16777	15406	35976	37700	32301	33383
Халиун	<i>Khaliun</i>	32214	31302	34036	32052	63238	64089	72046	67422
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	19779	19458	21496	19590	31309	30224	33406	31923
Цогт	<i>Tsogt</i>	28510	31728	31545	30979	75744	84861	89702	94190
Цээл	<i>Tseel</i>	19991	20314	22423	19755	57049	60476	70490	67950
Чандмань	<i>Chandmani</i>	25518	29273	27668	27892	43748	48907	47644	49833
Шарга	<i>Sharga</i>	14969	14440	14764	13756	45850	48554	51740	49426
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	19550	22249	21377	22452	74955	83231	80549	81493

ХҮСНЭГТ 23. ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Бүгд / Total				Адуу / Hours			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Бүгд	<i>Total</i>	35131	10900	151210	57652	641	311	1977	2146
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	4593	1347	7838	4439	84	16	175	201
Алтай	<i>Altai</i>	554	538	715	1015	49	29	15	22
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	1801	226	30287	5905	19	8	271	380
Бигэр	<i>Biger</i>	1694	1109	2162	1928	83	40	70	101
Бугат	<i>Bugat</i>	929	494	1250	7086	12	19	5	65
Дарив	<i>Darib</i>	253	748	3739	1530	9	32	122	229
Дэлгэр	<i>Delger</i>	5440	194	14947	2962	7		47	50
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	1794	1115	23167	6182	2	9	78	26
Тайшир	<i>Taishir</i>	1837	714	3156	2533	6	6	67	140
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	1119	732	8023	7080	44	28	46	335
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	1068	30	3621	1633	12		39	72
Халиун	<i>Khaliun</i>	8295	1859	12553	3767	165	88	236	84
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	805	144	6474	2470	14	10	89	67
Цогт	<i>Tsogt</i>	697	95	1388	872	3	2	2	7
Цээл	<i>Tseel</i>	963	332	871	2316	30	9	28	143
Чандмань	<i>Chandmani</i>	640	543	2695	1840		3	38	79
Шарга	<i>Sharga</i>	1598	638	20988	1553	79	12	638	48
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	1051	42	7336	2541	23		11	97

ХҮСНЭГТ 24. МАЛЫН ТООГООР 2019 ОНД ЭХНИЙ ТАВАН БАЙР ЭЗЭЛСЭН СУМ, БАГ, малын төрлөөр

Сум	Soum	Малын тоо	Сум	Soums	Баг	Bag	Малын тоо
Нийт малын тоогоор / By total livestock							
Дэлгэр	<i>Delger</i>	305 817	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баян-Өндөр	<i>Bayanundur</i>	104 602
Цогт	<i>Tsogt</i>	300 962	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	Бүрэн	<i>Buren</i>	88 888
Халиун	<i>Khaliun</i>	247 231	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баянбуурал	<i>Bayanbuural</i>	77 579
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	244 423	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	Цагаан-Уул	<i>Tsagaanuuul</i>	73 511
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	232 589	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	Цэцэгнуур	<i>Tsetsegnuur</i>	65 742
Адуугаар / By horses							
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	12 769	Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	Цоохор	<i>Tsookhor</i>	4 199
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	11 073	Тонхил	<i>Tonkhil</i>	Алтайн-Оргил	<i>Altainorgil</i>	3 038
Дэлгэр	<i>Delger</i>	9 618	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	Бүрэн	<i>Buren</i>	2 993
Халиун	<i>Khaliun</i>	9 367	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баянбуурал	<i>Bayanbuural</i>	2 880
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	9 005	Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	Завхангол	<i>Zavkhangol</i>	2 854
Үхрээр / By cattle							
Бигэр	<i>Biger</i>	7 220	Халиун	<i>Khaliun</i>	Олонбулаг	<i>Olonbulag</i>	3 210
Цогт	<i>Tsogt</i>	6 672	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	Бүрэн	<i>Buren</i>	2 976
Халиун	<i>Khaliun</i>	6 500	Шарга	<i>Sharga</i>	Баянгол	<i>Bayangol</i>	2 406
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	6 455	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Гуулин	<i>Guulin</i>	1 996
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	6 341	Цогт	<i>Tsogt</i>	Баянтоорой	<i>Bayantooroi</i>	1 939
Тэмээгээр / By camels							
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	5 417	Төгрөг	<i>Tugrug</i>	Тунгалаг	<i>Tungalag</i>	4 771
Шарга	<i>Sharga</i>	5 397	Шарга	<i>Sharga</i>	Баянгол	<i>Bayangol</i>	4 151
Халиун	<i>Khaliun</i>	3 793	Халиун	<i>Khaliun</i>	Олонбулаг	<i>Olonbulag</i>	2 599
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	3 654	Цогт	<i>Tsogt</i>	Баянтоорой	<i>Bayantooroi</i>	1 193
Цогт	<i>Tsogt</i>	3 539	Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	Хүйсийн говь	<i>Khuisiin gobi</i>	1 139
Хониор / By sheep							
Дэлгэр	<i>Delger</i>	105 696	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баян-Өндөр	<i>Bayanundur</i>	34 643
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	100 870	Тонхил	<i>Tonkhil</i>	Алтайн-Оргил	<i>Altainorgil</i>	31 465
Чандмань	<i>Chandmani</i>	77 369	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баянбуурал	<i>Bayanbuural</i>	27 716
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	77 339	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	Бүрэн	<i>Buren</i>	26 396
Халиун	<i>Khaliun</i>	72 650	Тайшир	<i>Taishir</i>	Галуут	<i>Galuut</i>	23 168
Ямаагаар / By goat							
Цогт	<i>Tsogt</i>	213 824	Дэлгэр	<i>Delger</i>	Баян-Өндөр	<i>Bayanundur</i>	65 048
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	186 822	Жаргалан	<i>Jargalan</i>	Бүрэн	<i>Buren</i>	55 724
Дэлгэр	<i>Delger</i>	181 817	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	Цагаан-Уул	<i>Tsagaanuuul</i>	54 909
Цээл	<i>Tseel</i>	156 132	Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	Цэцэгнуур	<i>Tsetsegnuur</i>	50 588
Халиун	<i>Khaliun</i>	154 921	Алтай	<i>Altai</i>	Урт	<i>Urt</i>	50 557

ХҮСНЭГТ 25. МАЛТАЙ ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ

Малын тооны бүлэг Number of livestock	Өрхийн тоо/ Number of household	Ам бүлийн тоо/ Family members	Нэг өрхөд ногдох ам бүлийн тоо	Малын тоо бүгд/ <i>number of livestock</i> үүнээс: <i>of which</i>							1 өрхөд ногдох мал/ <i>livestock a household</i>		1 хүнд гогдох мал/ <i>livestock a per capita</i>	
				Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>	Тэмээ/ <i>camel</i>	Адуу/ <i>horse</i>	Үхэр/ <i>cow</i>	Хонь <i>sheep</i>	Ямаа <i>goat</i>	Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>	Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>
10 хүртэлх	161	489	3.0	702.4	1 039	9	256	378	129	267	4.4	6.5	1.4	2.1
11-30	497	1 368	2.8	3 502.8	10 720	62	1 152	1 088	2 822	5 596	7.0	21.6	2.6	7.8
31-50	540	1 525	2.8	6 106.5	22 477	253	1 600	1 480	6 097	13 047	11.3	41.6	4.0	14.7
51-100	1 182	3 472	2.9	21 384.8	88 323	989	4 776	4 245	26 187	52 126	18.1	74.7	6.2	25.4
101-200	2 064	6 937	3.4	68 766.9	306 961	3 731	14 446	10 137	90 156	188 491	33.3	148.7	9.9	44.2
201-500	3 653	14 120	3.9	244 131.2	1 192 781	14 579	43 155	26 687	333 016	775 344	66.8	326.5	17.3	84.5
501-999	1 870	8 132	4.3	252 126.0	1 269 242	14 939	41 853	23 769	372 250	816 431	134.8	678.7	31.0	156.1
1000-1499	472	2 201	4.7	110 070.6	541 688	6 534	18 760	11 177	172 332	332 885	233.2	1 147.6	50.0	246.1
1500-2000	60	274	4.6	22 733.3	101 270	2 357	3 647	2 361	37 839	55 066	378.9	1 687.8	83.0	369.6
2001+	22	100	4.5	13 640.1	55 827	875	2 538	2 583	23 465	26 366	620.0	2 537.6	136.4	558.3
Дүн/ Total	10521	38618	3.7	743164.6	3590328	44328	132183	83905	1064293	2265619	70.6	341.3	19.2	93.0

ҮҮСНЭГТ 26. МАЛЧИН ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ GROUPING OF HERDER HOUSEHOLDS

Малын тооны бүлэг Number of livestock	Өрхийн тоо/ Number of household	Ам бүлийн тоо/ Family members	Нэг өрхөд ногдох ам бүлийн тоо	Малын тоо бүгд/ <i>number of livestock</i> үүнээс: <i>of which</i>							1 өрхөд ногдох мал/ <i>livestock a household</i>		1 хүнд гогдох мал/ <i>livestock a per capita</i>	
				Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>	Тэмээ/ <i>camel</i>	Адуу/ <i>horse</i>	Үхэр/ <i>cow</i>	Хонь <i>sheep</i>	Ямаа <i>goat</i>	Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>	Бодод шилжүүлсэн/ <i>large cattle</i>	Толгойн тоогоор/ <i>head</i>
<10	32	71	2.2	141.1	212	2	70	56	38	46	4.4	6.6	2.0	3.0
11-30.	127	265	2.1	770.0	2 857	24	190	206	802	1 635	6.1	22.5	2.9	10.8
31-50	165	400	2.4	1 698.2	6 970	81	347	378	1 949	4 215	10.3	42.2	4.2	17.4
51-100	482	1 242	2.6	8 566.5	36 495	580	1 639	1 514	10 757	22 005	17.8	75.7	6.9	29.4
101-200	1 194	3 867	3.2	39 280.3	182 123	2 507	7 316	5 171	51 400	115 729	32.9	152.5	10.2	47.1
201-500	2 911	11 329	3.9	199 128.0	971 607	13 000	35 087	20 619	265 424	637 477	68.4	333.8	17.6	85.8
501-999	1 803	7 889	4.4	243 044.2	1 227 859	14 417	39 857	22 681	360 425	790 479	134.8	681.0	30.8	155.6
1000-1499	460	2 139	4.7	107 230.1	527 839	6 224	18 391	10 932	168 831	323 461	233.1	1 147.5	50.1	246.8
1500-2000	59	268	4.5	22 397.5	99 370	2 323	3 630	2 347	37 255	53 815	379.6	1 684.2	83.6	370.8
2001+	22	100	4.5	13 640.1	55 827	875	2 538	2 583	23 465	26 366	620.0	2 537.6	136.4	558.3
ÄĲ Total	7255	27570	3.8	635896.0	3111159	40033	109065	66487	920346	1975228	87.6	428.8	23.1	112.8

ХҮСНЭГТ 27. Малын хээлт хаялт, сувайралт

Сум/дүүрэг	Хээл хаясан						Сувайрсан					
	Бүгд	Гүү	Үнээ	Ингэ	Эм хонь	Эм ямаа	Бүгд	Гүү	Үнээ	Ингэ	Эм хонь	Эм ямаа
Бүгд	79036	1364	631	14	7783	69244	309153	11102	8360	324	88562	200805
Есөнбулаг	8139	213	185	4	2354	5383	22088	976	549	11	6876	13676
Алтай	532	40	58	0	109	325	3402	317	218	17	881	1969
Баян-Уул	3942	0	2	0	54	3886	42737	1648	1294	11	15018	24766
Бигэр	2138	33	20	0	172	1913	34115	875	1135	25	8436	23644
Бугат	8363	5	2	0	22	8334	3584	310	90	0	2973	211
Дарив	6921	257	17	0	793	5854	10739	633	423	4	5615	4064
Дэлгэр	393	1	0	0	79	313	10966	546	334	8	2617	7461
Жаргалан	6358	70	1	0	314	5973	19442	488	625	5	7967	10357
Тайшир	2463	62	12	0	46	2343	10666	406	365	0	2224	7671
Тонхил	8345	148	8	0	15	8174	6049	915	308	1	3854	971
Төгрөг	10746	205	43	0	1285	9213	5322	397	267	70	1686	2902
Халиун	5948	116	123	1	914	4794	14050	732	753	9	3140	9416
Хөхморьт	2902	14	4	0	143	2741	11703	286	96	1	3714	7606
Цогт	1655	29	19	0	261	1346	35745	705	562	46	7995	26437
Цээл	1808	37	55	0	94	1622	22002	612	506	56	4352	16476
Чандмань	2808	31	38	0	643	2096	7268	203	181	0	3109	3775
Шарга	2052	58	25	0	178	1791	2952	412	480	5	525	1530
Эрдэнэ	3523	45	19	9	307	3143	46323	641	174	55	7580	37873

ХҮСНЭГТ 28. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, төрлөөр, сумаар, 2019 он

Сум	Soum	Төллөсөн хээлтэгч / <i>Breeding stock</i>						Гарсан төл / <i>youngster</i>					
		Бүгд Total	Гүү Mare	Үнээ Cow	Ингэ Female camel	Эм хонь Ewe	Эм ямаа Female Goat	Бүгд Total	Унага Foals	Тугал Calves	Ботго Young camels	Хурга Lamps	Ишиг Kids
Бүгд	<i>Total</i>	1177680	28615	23841	7378	399169	718677	1181551	28615	23841	7378	400948	720769
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	81116	2003	1863	204	30223	46823	81116	2003	1863	204	30223	46823
Алтай	<i>Altai</i>	52033	743	830	500	9475	40485	52034	743	830	500	9476	40485
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	46346	1119	871	195	20515	23646	46760	1119	871	195	20706	23869
Бигэр	<i>Biger</i>	34694	973	1316	346	8145	23914	34697	973	1316	346	8146	23916
Бугат	<i>Bugat</i>	65281	1383	848	256	22862	39932	65303	1383	848	256	22862	39954
Дарив	<i>Darib</i>	45944	1347	1118	285	16856	26338	46090	1347	1118	285	16914	26426
Дэлгэр	<i>Delger</i>	110286	2138	1793	532	41802	64021	110333	2138	1793	532	41816	64054
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	66431	1177	1574	199	23454	40027	67538	1177	1574	199	24006	40582
Тайшир	<i>Taishir</i>	47461	1197	1252	111	21487	23414	47915	1197	1252	111	21787	23568
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	93534	3349	1706	83	48337	40059	93846	3349	1706	83	48529	40179
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	40356	1758	910	1071	14122	22495	40356	1758	910	1071	14122	22495
Халиун	<i>Khaliun</i>	97590	2127	1983	657	32307	60516	98528	2127	1983	657	32647	61114
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	43949	2710	1672	423	16952	22192	43949	2710	1672	423	16952	22192
Цогт	<i>Tsogt</i>	86981	1156	1898	549	22677	60701	86983	1156	1898	549	22677	60703
Цээл	<i>Tseel</i>	74433	1768	1376	274	17550	53465	74520	1768	1376	274	17582	53520
Чандмань	<i>Chandmani</i>	68982	1546	975	236	24204	42021	68988	1546	975	236	24204	42027
Шарга	<i>Sharga</i>	69558	1338	1359	1110	14897	50854	69881	1338	1359	1110	14986	51088
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	52705	783	497	347	13304	37774	52714	783	497	347	13313	37774

ХҮСНЭГТ 29. ТӨЛ БОЙЖИЛТ,төрлөөр, сумаар

Сум	Soum	Хорогдсон төл / Losses of young animals						Бойжсон төл / Young surviving animals					
		Бүгд <i>Total</i>	Унага <i>Foals</i>	Тугал <i>Calves</i>	Ботго <i>Young camels</i>	Хурга <i>Lamps</i>	Ишиг <i>Kids</i>	Бүгд <i>Total</i>	Унага <i>Foals</i>	Тугал <i>Calves</i>	Ботго <i>Young camels</i>	Хурга <i>Lamps</i>	Ишиг <i>Kids</i>
Бүгд	<i>Total</i>	59962	1809	1436	286	18871	37560	1121589	26806	22405	7092	382077	683209
Есөнбулаг	<i>Yesunbulag</i>	4032	96	64	9	1451	2412	77084	1907	1799	195	28772	44411
Алтай	<i>Altai</i>	612	18	24	13	196	361	51422	725	806	487	9280	40124
Баян-Уул	<i>Bayanuul</i>	1905	45	13	2	1010	835	44855	1074	858	193	19696	23034
Бигэр	<i>Biger</i>	1424	93	85	39	333	874	33273	880	1231	307	7813	23042
Бугат	<i>Bugat</i>	760	41	23		177	519	64543	1342	825	256	22685	39435
Дарив	<i>Darib</i>	762	32	52	18	301	359	45328	1315	1066	267	16613	26067
Дэлгэр	<i>Delger</i>	1981	13	110	7	493	1358	108352	2125	1683	525	41323	62696
Жаргалан	<i>Jargalan</i>	2332	21	16	13	935	1347	65206	1156	1558	186	23071	39235
Тайшир	<i>Taishir</i>	1225	35	44	9	466	671	46690	1162	1208	102	21321	22897
Тонхил	<i>Tonkhil</i>	15519	463	273	24	4816	9943	78327	2886	1433	59	43713	30236
Төгрөг	<i>Tugrug</i>	3543	51	33		1159	2300	36813	1707	877	1071	12963	20195
Халиун	<i>Khaliun</i>	5868	233	160	34	1441	4000	92660	1894	1823	623	31206	57114
Хөхморьт	<i>Khukhmorit</i>	2973				1567	1406	40976	2710	1672	423	15385	20786
Цогт	<i>Tsogt</i>	1164	11	30	11	385	727	85819	1145	1868	538	22292	59976
Цээл	<i>Tseel</i>	5022	337	246	51	1125	3263	69498	1431	1130	223	16457	50257
Чандмань	<i>Chandmani</i>	5694	193	139	33	1941	3388	63294	1353	836	203	22263	38639
Шарга	<i>Sharga</i>	552	28	48	18	194	264	69329	1310	1311	1092	14792	50824
Эрдэнэ	<i>Erdene</i>	4594	99	76	5	881	3533	48120	684	421	342	12432	34241

ХҮСНЭГТ 30. Малжуулалтын талаар авсан арга хэмжээ

Сум/дүүрэг	Нийт зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөг	Үүнээс: Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр, мянган төгрөг	Үүнээс: Орон нутгийн хөрөнгөөр, мянган төгрөг	Үүнээс: Бусад, мянган төгрөг	Малжуулалтаар авсан малын тоо	Үүнээс: бодын тоо	Үүнээс: богийн тоо	Малжуулалтанд хамрагдсан өрхийн тоо	Малжуулалтанд хамрагдсан ам бүлийн тоо
Дүн	512638.0	57400.0	255648.0	199590.0	7536	148	7388	148	667
Есөнбулаг сум	18000.0	0.0	18000.0	0.0	380	0	380	4	19
Алтай сум	3000.0	0.0	3000.0	0.0	300	0	300	6	19
Баян-Уул сум	48860.0	0.0	11400.0	37460.0	630	8	622	20	84
Бигэр сум	15800.0	15800.0	0.0	0.0	388	0	388	4	17
Бугат сум	10000.0	0.0	10000.0	0.0	212	0	212	2	9
Дарив сум	4000.0	4000.0	0.0	0.0	50	0	50	0	0
Дэлгэр сум	33230.0	0.0	0.0	33230.0	363	45	318	15	60
Жаргалан сум	40750.0	0.0	40750.0	0.0	463	5	458	10	37
Тайшир сум	58198.0	0.0	39398.0	18800.0	692	38	654	20	61
Тонхил сум	8000.0	0.0	8000.0	0.0	165	0	165	2	7
Төгрөг сум	18000.0	0.0	18000.0	0.0	384	0	384	4	18
Халиун сум	50000.0	0.0	0.0	50000.0	110	0	110	1	110
Хөхморьт сум	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0	0	0	0
Цогт сум	10000.0	0.0	0.0	10000.0	190	0	190	2	7
Цээл сум	25600.0	0.0	5000.0	20600.0	391	4	387	9	30
Чандмань сум	20000.0	0.0	5000.0	15000.0	420	0	420	6	23
Шарга сум	9000.0	0.0	0.0	9000.0	186	0	186	2	9
Эрдэнэ сум	140200.0	37600.0	97100.0	5500.0	2212	48	2164	41	157

ХҮСНЭГТ 31. Шинээр гаргасан худаг

/мян.төг/

Сум/дүүрэг	Шинээр гаргасан худгийн тоо, бүгд	Үүнээс: инженерийн хийцтэй	Үүнээс: өрөмдмөл	Үүнээс: богино яндант	Үүнээс: бетон хашлагат уурхайн	Үүнээс: энгийн уурхайн	Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Үүнээс: Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Үүнээс: Малчид иргэдийн өөрийн хөрөнгөөр	Худаг шинээр гаргахад түр ажилласан орон нутгийн иргэдийн тоо
Дүн	42	38	34	0	4	4	663751.4	354948.0	262703.4	46100.0	90
Есөнбулаг	2	2	2				38000.0	38000.0			9
Алтай	4	4	4				100.0		100.0		4
Баян-Уул	1	1	1				22000.0	22000.0			3
Бигэр											
Бугат											
Дарив	5	5	5				114622.0		114622.0		
Дэлгэр	4	4	4				72000.0	72000.0			9
Жаргалан	3	3	3				60000.0	40000.0		20000.0	4
Тайшир	3	3	3				48000.0	40000.0		8000.0	12
Тонхил	1	1	1				13550.0	13550.0			5
Төгрөг											
Халиун	1	1	1				25000.0	25000.0			2
Хөхморьт	1	1	1				19998.0	19998.0			2
Цогт	1	1	1				65000.0		65000.0		3
Цээл	5	4			4	1	20000.0	19500.0		500.0	15
Чандмань											
Шарга	6	6	6				123081.4	24900.0	82181.4	16000.0	
Эрдэнэ	5	2	2			3	42400.0	40000.0	800.0	1600.0	22

ХҮСНЭГТ 32. Засварласан худаг

/мян.төг/

Сум	Засварласан худгийн тоо, бүгд	Үүнээс: инженерийн хийцтэй*	Үүнээс: өрөмдмөл*	Үүнээс: богино яндант*	Үүнээс: бетон хашлагат уурхайн*	Үүнээс: энгийн уурхайн*	Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Үүнээс: Улсын төсвийн хөрөнгөөр	Үүнээс: Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр	Үүнээс: Малчид иргэдийн өөрийн хөрөнгөөр	Худаг засварлахад түр ажилласан орон нутгийн иргэдийн тоо**
Дүн	42	10	5	2	3	32	105471.2	54800.0	19421.2	31250.0	188
Есөнбулаг	1	1	1				15000.0		15000.0		3
Алтай	1					1	250.0			250.0	3
Баян-Уул	3	2		2		1	5601.2		3101.2	2500.0	35
Бигэр	2					2	5500.0			5500.0	7
Бугат											
Дарив											
Дэлгэр	1	1	1				1320.0		1320.0		3
Жаргалан											
Тайшир											
Тонхил											
Төгрөг											
Халиун	2	2	2			0	5000.0	5000.0			5
Хөхморьт	9					9	10000.0	10000.0			27
Цогт											
Цээл	6	3			3	3	49300.0	39800.0		9500.0	45
Чандмань	13	1	1			12	11500.0			11500.0	47
Шарга											
Эрдэнэ	4					4	2000.0			2000.0	13

ХҮСНЭГТ 33. Малчдын ахуй соёлын зарим үзүүлэлтүүд /өрхийн тоогоор/

Сумын нэр	Баг хорооны тоо	Цахилгааны эх үүсгүүртэй өрх	Үүнээс: Нарны	Оёдлын машин	Радио	Сансарын антенн	Телевизор	Ачааны автомашин	Суудлын автомашин	Мотоцикл	Гар аргаар эсгий хийсэн
Дүн	88	6145	6048	4059	3071	5454	5696	1618	3509	5146	31
Есөнбулаг	10	331	351	137	182	173	215	54	149	128	
Алтай	4	203	194	125	92	189	192	15	97	110	
Баян-Уул	6	457	438	261	139	434	430	107	146	193	3
Бигэр	5	371	353	237	176	337	350	72	108	285	
Бугат	5	242	223	214	86	235	238	41	253	292	
Дарив	4	189	224	178	87	198	204	106	210	326	16
Дэлгэр	5	453	406	380	283	460	454	217	330	449	
Жаргалан	3	339	321	297	246	331	336	102	161	186	
Тайшир	3	287	295	192	184	263	270	88	110	194	
Тонхил	5	357	366	289	203	342	348	86	278	338	
Төгрөг	5	288	279	233	247	197	265	108	206	346	
Халиун	4	497	418	261	384	401	425	129	149	294	
Хөхморьт	5	356	307	192	108	331	321	37	111	219	
Цогт	7	554	573	318	249	417	482	81	359	507	12
Цээл	4	322	306	285	136	310	313	39	258	305	
Чандмань	5	374	409	207	66	358	353	179	193	313	
Шарга	4	308	317	169	191	287	294	69	160	267	
Эрдэнэ	4	217	268	84	12	191	206	88	231	394	

ХҮСНЭГТ 34. ҮРЖҮҮЛЭГДДЭГ ЦЭВЭР ҮҮЛДРИЙН МАЛЫН ТОО 2019 он

Сумын нэр	Төхөм тунгалагийн хүрэн үүлдрийн тэмээ	Говь-Алтай үүлдрийн хонь
Бүгд	9025	48122
Есөнбулаг		2785
Баян-Уул		275
Бугат		17686
Дэлгэр		
Жаргалан		316
Тайшир		4
Тонхил		16541
Төгрөг	4832	475
Халиун	628	
Хөхморьт		1019
Цогт		3687
Цээл		2322
Чандмань		2252
Шарга	3565	760

ХҮСНЭГТ 35. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТДЫН ТОО, аймгийн дүнгээр, 2019 он

Амьтны төрөл	Бүгд	Хээлтэгч	Хээлтүүлэгч	Төл	Бусад
Гахай	89	24	5	21	39
Тахиа	70	57	5	0	8
Илжиг	36	11	7	2	16
Шувуу	70	57	5	0	8
Бүгд	265	149	22	23	71